Ú V O D
K DOHODĚ A SMĚRNICÍM UIA O DOPORUČENÝCH MEZINÁRODNÍCH STANDARDECH VÝKONU PROFESE V ARCHITEKTONICKÉ PRAXI

ÚVOD

Ustavení Komise UIA pro profesní praxi bylo spolu s jejím programovým zaměřením schváleno v roce 1994. Všechny členské země byly vyzvány, aby nominovaly pro práci v Komisi své zástupce. V současné době pracují v Komisi 92 zástupci z 57 zemí a 25 zástupců z 10 mezinárodních, regionálních a národních organizací. Pracovní zasedání Komise jsou otevřena všem, kdo se zajímají o její činnost. Tuto zásadu otevřenosti Komise ve své činnosti stále ctí a dodržuje.

Po dvaceti pěti měsících intenzivní činnosti konané v průběhu let 1993 až 1996 odsouhlasilo shromáždění UIA v Barceloně v červnu 1996 první znění Dohody UIA o doporučených mezinárodních standardech výkonu profese v architektonické praxi. Tímto aktem byly shromážděnými architekty ustanoveny základní zásady a doporučení Dohody, které se staly východiskem pro následující činnost UIA a jeho Komise pro profesní praxi.

První znění Dohody bylo rozesláno všem členským zemím UIA se žádostí o zhodnocení, komentáře a připomínky a o spolupráci na dalším formulování zásad tak, aby mohly být předloženy pekingskému kongresu a shromáždění architektů v roce 1999. V letech 1997 až 1999 se pracovní program Komise soustředil na připomínky, hodnocení a komentáře k Dohodě a jejím principům, které Komise obdržela od členů rady UIA, představitelů členských zemí a od jednotlivých členů Komise. První znění Dohody bylo na základě projednaných připomínek, hodnocení a komentářů, projednaných na pracovních zasedáních Komise, opakovaně upravováno, přičemž znění jednotlivých bodů Směrnic byla rozvíjena trvale v souladu se základními zásadami Dohody.

Rada UIA spolu s Komisí UIA pro profesní praxi odsouhlasila základní programové zaměření na 1) architektonickou praxi a 2) architekty; 3) základní požadavky na architekty byly zpracovány v dostatečné úplnosti již v navrženém znění Dohody a nebylo proto potřeba se tímto tématem v další etapě zabývat.

Směrnice programové části Dohody, týkající se udělování / obstarávání zakázek, nazvaná: „Výběr architekta na základě jeho odborné způsobilosti - cesta k jakosti“ byla Komisí doporučena k odsouhlasení Radě UIA, která tak učinila v lednu 1997.

Komise přezkoumala další zásady Dohody a ustavila šest nových návrhových týmů, které pověřila zpracováním Směrnic pro následující části Dohody:

1) udělování akreditace / schvalování / uznávání vzdělání,
2) odborná praxe konaná pod dohledem (nesamostatná),
3) prokazování (ověření a osvědčení) odborných vědomostí, znalostí, schopností a dovedností,
4) udělování autorizace / licence / registrace pro samostatný výkon architektonické praxe,
5) etika a profesní chování,
6) celoživotní odborné vzdělávání.

V průběhu zasedání Komise v dubnu 1998 bylo odsouhlaseno konečné znění Dohody včetně šesti zvláštních Směrnic. Anglický text byl přeložen do tří pracovních jazyků UIA (to jest do francouštiny, ruštiny a španělštiny) a do čínštiny.

Text Dohody a šesti Směrnic byl rozeslán členským zemím UIA pro další kolo hodnocení, komentářů a připomínek. Směrnice týkající se způsobu zadávání zakázek byla rovněž rozeslána členským zemím UIA k připomínkování. Připomínky, hodnocení a komentáře byly projednány na prosincovém setkání Komise v roce 1998. Dohoda a Směrnice pak byly upraveny a souhrnně zaslány radě UIA k odsouhlasení a k doporučení znění Dohody a Směrnic kongresu a shromáždění UIA v Pekingu.

Záměrem Dohody není ustavení povinných standardů, vzájemně dohodnutých s cílem vyloučit soutěžení a svobodu ujednání mezi smluvními partnery. Dohoda má být především výsledkem společného úsilí mezinárodní architektonické pospolitosti o nanejvýš objektivní stanovení profesních standardů a jejich uvádění do odborné praxe se záměrem, aby co nejlépe sloužily zájmům klientů a ochraně zájmů veřejných. Smyslem a posláním Dohody a Směrnic je vymezit a určit to, co se považuje pro kvalitní praxi v architektonické profesi za nejlepší. Jsou to živé dokumenty a budou předmětem stálého přezkoumávání a úprav, jestliže si takové úpravy vážnost názorů a zkušeností vyžádá.

UIA na sebe převzal závazek hledat a nacházet v nepochybně dlouhém procesu projednávání shodu o mezinárodních standardech profese, které budou východiskem pro dvoustranná nebo vícestranná ujednání o vzájemném uznávání.

Během jednání v Nagoyi v Japonsku v únoru 1999 Komise pro profesní praxi spolu s radou UIA jednohlasně odsouhlasily znění Dohody a Směrnic a doporučily shromáždění UIA, aby přijalo následující Rezoluci:

NÁVRH REZOLUCE

Shromáždění se rozhodlo přijmout druhé znění Dohody UIA o doporučených mezinárodních standardech výkonu profese v architektonické praxi jako doporučený dokument, který má být využit členskými zeměmi pro úpravu a revizi jimi užívaných standardů. Očekává se, že Dohoda a Směrnice usnadní členským zemím UIA jednání o podmínkách vzájemného uznávání.

Shromáždění požaduje, aby tato Dohoda byla rozeslána všem členským zemím UIA s žádostí o spolupráci a účast na jejím dalším vývoji v rámci programu tak, aby mohla být předložena k projednání XXII. shromáždění UIA v Berlíně v roce 2002.

Shromáždění uznává pravomoc rady UIA odsouhlasit znění Směrnic a doporučit je členským zemím UIA.

Shromáždění uznává existující rozdílnosti v kultuře, ve výkonu odborné praxe a v dalších souvisejících podmínkách v jednotlivých členských zemí a vyzývá zároveň členské země, aby užily tyto dokumenty jako dokumenty doporučené, které mají být místním podmínkám přizpůsobeny.

Shromáždění uznává, že svrchovanost každé členské země UIA musí být v jednáních o podmínkách vzájemného uznávání ctěna a upozorňuje, že smyslem Směrnic je umožnit pružné užití zásad pro udílení autorizací, licencí, akreditací a jejich vzájemného uznávání a poskytnout větší prostor pro zpřesňování nároků, přihlížející k místním podmínkám jednotlivých členských zemí.

Shromáždění pověřuje presidenta a generálního sekretáře UIA, aby rozeslali znění Dohody a Směrnic vládám jednotlivých států, Světové obchodní organizaci a dalším národním a mezinárodním institucím jakožto výchozí dokumenty pro začínající rozpravu o podmínkách vzájemného uznávání mezi členskými zeměmi UIA.

****

Představitelé architektonické obce České republiky, jmenovitě zástupci České komory architektů, vstoupili do procesu přípravy těchto dokumentů s jistým zpožděním, neboť činnost v UIA sleduje do značné míry činnost spolkovou, jíž se Česká komora architektů věnuje pouze okrajově a více méně podpůrně a iniciačně v těch případech, kdy rozvoj a pěstování některých všeobecně potřebných spolkových činností (zejména vydávání odborných publikací) postrádá. Ze spolkového charakteru tematické zaměření činnosti Komise pro profesní praxi a Komise pro vzdělávání ovšem vybočuje. Zpoždění české architektonické obce se podařilo v průběhu posledních dvou let nejen odstranit. Zástupci České republiky se ujali aktivní role při přípravě publikovaných dokumentů a ovlivnili v poslední přípravné fázi i jejich konečné znění.

Při vzájemném srovnávání podmínek a náležitostí výkonu povolání se prokázalo dostatečně zřetelně a přesvědčivě, že programové zaměření činnosti České komory architektů, zejména pak důkladná příprava a důsledné prosazování profesních předpisů (vnitřních řádů a profesních dokumentů, to jest standardů výkonů a honorářů, standardů smluv a jejich vzorů a dalších dokumentů), je naprosto

srovnatelné s očekáváními mezinárodního společenství architektů a s mezinárodními zvyklostmi, k jejichž formulaci (avšak zdaleka ne ještě naplnění) dospěly orgány UIA i jeho členské země.

Spravuje-li se česká architektonická obec profesními standardy přinejmenším mezinárodně srovnatelnými a jsou-li Komorou připravované dokumenty přinejmenším srovnatelné s mezinárodně uznávanou profesní praxí, neplatí to, bohužel, ani zdaleka pro architektonickou praxi jednotlivých architektů, urbanistů či inženýrů. Tuto skutečnost způsobuje celá řada příčin, z nichž nejzávažnější je přetrvávající model myšlení a chování jak profesionálů, tak klientské veřejnosti, kořenící hluboko v socialistické minulosti osobně neodpovědného výkonu povolání i osobně neodpovědného investování prostředků. Vydání profesních dokumentů vypracovaných a schválených UIA považujeme za významnou podporu změny domácího profesního klimatu a integrace české architektonické obce do mezinárodní architektonické pospolitosti, jejímž institucionálním výrazem je přidružené členství ČKA v ACE.

ZÁSADY
K DOHODĚ UIA O DOPORUČENÝCH MEZINÁRODNÍCH STANDARDECH VÝKONU PROFESE V ARCHITEKTONICKÉ PRAXI

OBSAH

1. Zásady architektonické profese.
2. Programová východiska / politiky
   2.1. Architektonická praxe
   2.2. Architekt
   2.3. Základní požadavky na architekta
   2.4. Architektonické vzdělání
   2.5. Akreditace / schvalování / uznávání vzdělání
   2.6. Odborná praxe konaná pod dohledem (nesamostatně)
   2.7. Průkaz (ověření a osvědčení) profesních znalostí a schopností
   2.8. Autorizace / licence / registrace
   2.9. Získávání (zadávání) zakázek
   2.10. Etika a profesní chování
   2.11. Celoživotní profesní vzdělávání / stálý profesní vývoj
   2.12. Rozsah samostatné profesní působnosti / rozsah profesního oprávnění
   2.13. Formy samostatné profesní praxe
   2.14. Výkon samostatné profesní praxe v hostitelské zemi
   2.15. Práva k duševnímu vlastnictví (zejména autorská práva a práva z průmyslového vlastnictví)
   2.16. Poslání profesních orgánů (institucí) / Komory

1. ZÁSADY ARCHITEKTONICKÉ PROFESE

1.1. Členové společenství architektů vykonávají zodpovědně svou profesi na základě standardů profesní celistvosti poskytovaných výkonů a odborné způsobilosti; jsou oprávněni konat pro společnost odborné činnosti a poskytovat odborné služby vyžadující zvláštní dovednost a jsou proto způsobilí spolupodílet se trvale na vývoji utvářeného životního prostředí a kulturního blahobytu společnosti. Zásady samostatného výkonu architektonické praxe jsou zakotveny v zákonech a v profesních a etických řádech.

1.2. **Odbornost**
Architekti ovládají vědomosti, znalosti, schopnosti, dovednosti a teorie, získané během architektonického vzdělávání, v průběhu odborné praxe konané pod dohledem a vedením a zkušenostmi získanými při samostatném výkonu architektonické praxe. Proces architektonického vzdělání, odborné praxe konané pod dohledem a zkoušek je založen na průkazu, to jest ověření a osvědčení vědomostí, znalostí, schopností a dovedností každého architekta konat samostatně architektonickou praxi na přijatelné standardní úrovni. Členové profesních společenství jsou zodpovědni za rozvíjení svých znalostí v architektuře, a to jak uměleckých, tak i technických. Mají v úctě architektonické dědictví a usilují o rozmnožování architektonického bohatství.

1.3. **Nezávislost**
Architekt poskytuje klientovi (uživateli) objektivní odborné rady. Architekt odpovídá za dodržování vysokého standardu, jehož ve studiu dosáhl, a za nezávislý a nekompromisní odborný úsudek, který nebude motivován ničím jiným než uměleckými, sociálními, přírodovědnými a vědecko-technickými souvislostmi architektury.

1.4. Architekt je rovněž zodpovědný za dodržování ducha a litery práva, zejména zákonů vymezujících náležitosti výkonu jejich odborné praxe, a za odpovědné zvažování a předvídání důsledků, které může mít jimi poskytovaná odborná činnost na sociální a životní prostředí a jak je může ovlivňovat.

1.5. **Závaznost**
Architekt poskytuje vysokou úroveň nesobecké oddanosti práci pro klienta a pro společnost. Členové profesního společenství jsou zodpovědní za odbornou úroveň konaných činností a poskytovaných služeb a za nepředpojatost svých úsudků.

1.6. **Zodpovědnost**
Architekt je si vědom své zodpovědnosti a nezávislosti; je-li to nutné, kriticky upozorní svého klienta na případné negativní důsledky klientových požadavků a záměrů a jejich společného díla pro společnost a životní prostředí.

1.7. Architekt se zaváže k výkonu profesních služeb jen tehdy, jsou-li on sám i jeho specialisté a poradci odborně způsobilí svým vzděláním, odbornou praxí a zkušeností k výkonu činností a poskytování služeb v odpovídajících technických oborech.

1.8. UIA usiluje prostřednictvím svých národních sekcí a působením Komise pro profesní praxi o ustavení takových zásad profesionality a profesních standardů v architektuře, které budou sledovat ochranu veřejných zájmů na uchování zdraví a zajištění bezpečnosti a blahobytu veřejnosti. Podporuje vzájemné uznávání standardů odborné způsobilosti ve veřejném zájmu stejně tak, jako v zájmu zvýšení významu a prestiže profese samé.

1.9. Zásady a standardy UIA jsou prostřednictvím architektonického vzdělání a odborné praxe zaměřeny k naplnění základních požadavků na architekty. Tyto standardy uznávají rozmanitost národních vzdělávacích tradicí, aniž proto znemožňují vzájemné uznávání.

2. PROGRAMOVÉ ZÁSADY

2.1. ARCHITEKTONICKÁ PRAXE

2.1.1. Vymezení pojmu
Architektonickou praxí se rozumí výkon odborných činností a poskytování odborných služeb při plánování měst, při vypracovávání architektonických návrhů, návrhů konstrukcí, obnovy, restaurování, rekonstrukcí nebo úprav budov, popřípadě jejich souborů. Tyto profesní služby obsahují rovněž plánování využití území, přípravnou činnost předprojektovou, úplnou činnost projektovou, modelování, grafické zpracování, zpracování specifikací a technické dokumentace, koordinaci technické dokumentace připravené jinými k tomu kvalifikovanými specialisty a poradci – inženýry, zahradními architekty, dále rozpočtovou a administrativní činnost při výstavbě, autorský a investorský technický dozor a řízení projektu.

2.1.2. Výchozí předpoklady
Architekti se zabývají uměním a vědou od nepaměti. Profese, jak ji známe dnes, doznala extensivního rozvoje. Požadavky klientů, působení stále složitějších technologií a materiálů a působení stále rostoucí zátěže nařízení sociálních a ekologických na architektovu práci vyžadují stále více znalostí a dovedností. Tyto změny způsobily nejen změny ve výkonu profese, ale i ve spolupráci mezi jednotlivými účastníky procesu plánování, projektování a provádění plánů a projektů.

2.1.3. Politika UIA
Vymezení pojmu „architektonická praxe“, jak je popsáno výše, bude využito v mezinárodních standardech UIA.

2.2. ARCHITEKT

2.2.1. Vymezení pojmu
Pojmem „architekt“ se všeobecně rozumí označení vyhrazené zákonem, popřípadě zvyklostí osobám, které jsou odborně a akademicky způsobilé a zároveň autorizovány (popřípadě licencovány nebo registrovány) pro samostatný výkon architektonických činností a poskytování odborných služeb, jejichž okruh je vymezen právem; osoba, která je koná a poskytuje, nese osobní odpovědnost za obhajobu spravedlivého a trvale

udržitelného vývoje a blahobytu a za kulturní vyjádření života společenství výrazovými prostředky prostorovými, tvarovými (formovými) a historických souvislostí.

2.2.2. Výchozí předpoklady

Architekti se účastní ve veřejném i soukromém sektoru na výstavbě větších souborů i jednotlivých staveb z hledisek konstrukčně ekonomických, soutěží, upravují, navrhují, staví, zařizují, financují, vytvářejí regulativy a spolupracují činně při utváření našeho prostředí tak, aby splňovalo nároky a potřeby společnosti. Architekti zaujímají v organizačních strukturách různorodá postavení; mohou pracovat jako majitelé nebo členové soukromých nebo veřejných institucí.

2.2.3. Politika UIA

Vymezení pojmu „architekt", jak je popsáno výše, bude využito v mezinárodních standardech UIA.

2.3. ZÁKLADNÍ NÁROKY NA ARCHITEKTA

2.3.1. Vymezení pojmu

Základními požadavky na architekta se rozumí zejména požadavky na jeho autorizaci (licencování, registraci), jimiž jsou odborné vědomosti, znalosti, dovednosti a schopnosti vyjmenované níže, které musí být zvládnuty v rámci uznaného odborného vzdělání a odborné praxe konané pod dohledem a vedením (nesamostatné), a zároveň vědomostmi, znalostmi, schopnostmi, dovednostmi a zkušenostmi ověřenými a osvědčenými v procesu autorizace tak, aby mohl být považován za odborně způsobilého k výkonu architektonické praxe jakožto samostatně vykonávané odborné praxe.

2.3.2. Výchozí předpoklady

V srpnu 1985 se poprvé sešla skupina zástupců členských zemí, aby sestavila požadavky na základní vědomosti, znalosti, schopnosti a dovednosti architekta, do nichž byly zahrnuty zejména

- schopnosti vytvořit architektonický návrh uspokojující jak estetické, tak i technické požadavky,
- přiměřené znalosti dějin a teorie architektury a příbuzných umění, technik a technologií a humanistických věd,
- znalosti umění ovlivňující kvalitu architektonického návrhu,
- přiměřené znalosti urbanismu, územního plánování a schopnosti pro navrhování a projektování,
- porozumění vztahu mezi lidmi a stavbami, mezi stavbami a prostředím a porozumění pro utváření staveb a prostředí s ohledem na lidské potřeby a měřítko,
- přiměřené znalosti způsobů tvorby vhodného návrhu obohacujícího prostředí,
- porozumění architektonické profesi a roli architektů ve společnosti s důrazem na vnímavost pro sociálních potřeby,
- porozumění metodám průzkumů a schopnost připravit rozbor pro navrhovaný projekt nebo plán,
- porozumění statickému návrhu, konstrukcím a inženýrským problémům spojených s návrhem budov,
- přiměřené znalosti fyzikálních problémů, technologií a funkcí (provozu) staveb tak, aby byla zabezpečena fyzická a psychická pohoda a zdraví, harmonie a ochrana proti klimatu,
- nezbytné schopnosti navrhovat stavby s přihlédnutím k požadavkům a cenovým možnostem uživatele a v souladu s požadavky stavební regulace,
- přiměřené znalosti řemesel a průmyslu, organizace a řízení, regulací a procesu provádění projektu při realizaci stavby, včetně podmínek jejího zapojení do okolí,
- přiměřené znalosti financování projektu, řízení projektu a kontroly rozpočtu.

2.3.3. Politika UIA

Nároky na architekty budou stanoveny v rozsahu vymezeném výše jako minimální základ pro mezinárodní standardy. UIA bude dbát o to, aby zvláště na tyto požadavky byl kladen přiměřený důraz ve vzdělávacím procesu architektů. UIA rovněž bude dbát o to, aby tyto základní požadavky byly sledovány tak, aby vždy odpovídaly rozvíjející se architektonické praxi a stavu rozvoje společnosti.

2.4. ARCHITEKTONICKÉ VZDĚLÁNÍ

2.4.1. Vymezení pojmu

Architektonickým vzděláním se rozumí vzdělání poskytující a zajišťující vědomosti, znalosti, schopnosti a dovednosti všech osob s ukončeným vzděláním v architektonickém navrhování včetně technických systémů a požadavků, stejně jako zodpovědné uvažování o celkovém zdraví, bezpečnosti a ekologické rovnováze. Posluchači ukončující své vzdělání musí být s to porozumět kulturnímu, duchovnímu, historickému, sociálnímu a ekonomickému vztahu prostředí k architektuře. Osoby s ukončeným vzděláním mají zcela pochopit poslání architekta a jeho zodpovědnost vůči klientovi a společnosti, což závisí na kultivovaném analytickém a tvůrčím myšlení.

2.4.2. Výchozí předpoklady

V mnoha zemích je architektonické vzdělání ustanoveno jako čtyřleté až šestileté denní studium na universitách (následováno v řadě zemí určitou dobou získávání praktických zkušeností a začleňování do procesu samostatného výkonu profese). Historicky jsou v některých zemích uplatňovány i jiné důležité alternativy, například vzdělání kombinované s odbornou praxí nebo určená délka odborné praxe konané pod dohledem samostatně působícího (autorizovaného/licencovaného) architekta.

2.4.3. Politika UIA

V souladu s UIA/UNESCO „Chartou architektonického vzdělání“ upřednostňuje UIA alespoň pětileté vzdělání (do něhož není zahrnuta doba odborné praxe), a to celodenním vzděláváním na akreditovaných univerzitách s akreditovaným architektonickým programem, byť i umožňující využívání alternativních pedagogických postupů v závislosti na místních podmínkách i na pružnosti vzájemného uznávání.

2.5. AKREDITACE A UZNÁVÁNÍ VZDĚLÁNÍ

2.5.1. Vymezení pojmu

Procesem akreditace (schvalování/uznávání) se rozumí přezkoumání a osvědčení skutečnosti, že vzdělávací program odpovídá stanoveným standardům (podmínkám) vzdělání. Důvodem pro proces akreditace/schvalování/uznávání je snaha udržet a zvyšovat vzájemně srovnatelnou úroveň vzdělání.

2.5.2. Výchozí předpoklady

Stanovení hodnotících kritérií i proces akreditace (schvalování/uznávání) nezávislým orgánem (institucí) pomáhá k rozvoji celistvého (úplného) a vzájemně slučitelného a uznatelného programu architektonického vzdělání. Zkušenost ukazuje, že standardy vzdělání mají být harmonizovány a mají být opakovaně dávány do souladu s požadavky stanovenými vnějším nezávislým orgánem (institucí). Samozřejmým předpokladem je vnitřní kvalita škol a jejich osobitý vzdělávací program.

2.5.3. Politika UIA

Program studia musí být akreditován (schválen/uznán) na univerzitě nezávislou odpovědnou autoritou – orgánem (institucí), a to v přiměřeném časovém rozpětí (obvykle ne delším než pětiletým). UIA ve spojení s odpovídajícími národními institucemi vypracovává standardy programu architektonického vzdělání, které je akademicky strukturováno, myšlenkově souvislé, založené na výkonu, orientované k výsledku a procedurálně solidně zajištěné.

2.6. ODBORNÁ PRAXE KONANÁ POD DOHLEDEM (NESAMOSTATNĚ)

2.6.1. Vymezení pojmu

Odbornou praxí se rozumí nesamostatný výkon praxe, to jest praktická činnost konaná pod dohledem a vedením samostatně působícího architekta, během níž se architekti v průběhu architektonického studia a zejména v období následujícím po ukončení architektonického vzdělání, avšak před autorizací/licencí/registrací řízeně a programově seznamují s podmínkami samostatného výkonu odborné praxe.

2.6.2. Výchozí předpoklady

Uchazeči o samostatný výkon profese (autorizaci/licenci/registraci) jsou povinni z důvodů ochrany veřejného zájmu jako doplněk akademické přípravy ujednotit znalosti nabyté formálním vzděláním s požadavky praktického výkonu profese.

2.6.3. Politika UIA

Na absolventech architektonického studia se požaduje, aby splnili nejméně dvouletou odpovídající architektonickou odbornou praxi konanou pod dohledem a vedením, a to před podáním žádosti o udělení autorizace/licence/registrace. UIA připravuje zavedení alespoň tříleté lhůty jakožto minimálního požadavku na rozsah odborné praxe konané pod dohledem a vedením. Současnému stavu vyhovuje jako minimální rozsah odborné praxe před udělením autorizace/licence i lhůta dvouletá.

2.7. PRŮKAZ (OVĚŘENÍ A OSVĚDČENÍ) PROFESNÍCH VĚDOMOSTÍ, ZNALOSTÍ, SCHOPNOSTÍ A DOVEDNOSTÍ

2.7.1. Vymezení pojmu

Průkazem profesních vědomostí, znalostí, schopností a dovedností se rozumí proces jejich ověřování a osvědčování způsobem stanoveným zákonem a profesními předpisy. Každý architekt - žadatel o autorizaci/licenci/registraci je povinen prokázat odpovídající úroveň profesních vědomostí, znalostí, schopností a dovedností před příslušným národním orgánem (institucí) oprávněným udělovat autorizaci.

2.7.2. Výchozí předpoklady

Veřejnost musí být ujištěna o vědomostech, znalostech, schopnostech a dovednostech architekta po absolvování všech stupňů předepsaného vzdělání a po průkazu schopností a dovedností získaných předepsaným způsobem v průběhu určené doby odborné praxe konané pod dohledem a vedením (nesamostatně). Předpoklady odborné způsobilosti pro samostatný výkon architektonické praxe musí být prokázány zkouškami, popřípadě dalšími způsoby ověřování a osvědčování.

2.7.3. Politika UIA

Požadované vědomosti, znalosti, schopnosti a dovednosti architekta musí být prokázány přiměřeným procesem jejich ověřování a osvědčování. Tento proces ověření musí obsahovat nejméně jednu zkoušku na konci období požadované odborné praxe konané pod dohledem a vedením, a to před udělením autorizace/licence/registrace. Ty součásti předpokladů odborné způsobilosti nezbytných pro samostatný výkon architektonické praxe, které nejsou součástí zkoušek, musí být prokázány jiným přiměřeným způsobem ověření a osvědčení. Zkoušky obvykle obsahují průkaz znalostí práva a vedení (řízení) zakázky.

2.8. AUTORIZACE / LICENCE / REGISTRACE

2.8.1. Vymezení pojmu

Autorizací/licencí/registrací se rozumí úředně stanovený právní akt ověření a osvědčení odborné způsobilosti a jejího uznání, jímž se jednotlivé osobě umožňuje vykonávat architektonickou praxi samostatně jako architekt; proces autorizace je spojen s podmínkami zabraňujícími odborně nezpůsobilým osobám vykonávat samostatně a na vlastní odpovědnost určité činnosti, jejichž výkon je svěřen pouze osobám odborně způsobilým.

2.8.2. Výchozí předpoklady

Z důvodů ochrany veřejného zájmu na zachování kvalitního prostředí utvářeného trvale udržitelným způsobem a v souladu s povědomím společnosti o nebezpečí vzniku škod a dalších vážných následků spojených s činnostmi, které toto prostředí utvářejí, se považuje za důležité, aby z důvodu ochrany tohoto prostředí byly architektonické činnosti prováděny řádně k tomu odborně způsobilými profesionály.

2.8.3. Politika UIA

UIA usiluje o prosazení principu autorizace/licence/registrace architektů ve všech zemích. Procesní podmínky pro udělování autorizace/licence/registrace musí mít zákonnou podobu.

2.9. ZÍSKÁVÁNÍ (ZADÁVÁNÍ) ZAKÁZEK

2.9.1. Vymezení pojmu

Získáváním, popřípadě zadáváním zakázek se rozumí proces, kterým jsou zadávány architektonické práce.

2.9.2. Výchozí předpoklady

Architekti (v souladu s profesní etikou) ctí zájmy klientů i společnosti nad své vlastní zájmy. Aby pro takový postup měli přiměřené a odpovídající hmotné zabezpečení, jsou tradičně odměňováni podle povinných nebo doporučených profesních honorářových řádů. Existují mezinárodní pravidla, jako například Všeobecná zadávací smlouva (WTO - World Trade Organization) a Směrnice pro poskytování služeb (EU), jejichž cílem je garantovat objektivní výběr architektů. V nedávné minulosti se však objevila narůstající tendence k výběru architekta (a to jak ve veřejném, tak i v soukromém sektoru) pouze na základě nabídnuté ceny za architektonický výkon. Výběr architekta na základě ceny však v sobě skrývá nebezpečí omezení rozsahu architektem pro klienta konaných činností a poskytovaných služeb. Výsledkem jsou i vynucené ústupky v kvalitativních hodnotách dotýkajících se životní úroveň sociálně-ekonomické, i v hodnotách utvářeného prostředí.

2.9.3. Politika UIA

Aby byl prosazován ekologicky trvale udržitelný vývoj utvářeného prostředí, a aby byly dostatečně chráněny sociální, kulturní i ekonomické hodnoty společnosti, musí vládní orgány usilovat o stanovení takových podmínek a náležitostí výběru a jmenování architekta, které povedou k výběru architekta pro konkrétní projekt nejvhodnějšího. Tohoto cíle lze nejlépe dosáhnout jednou z následujících metod:

- *přímým jednáním, založeným na úplném stanovení podmínek vymezujících rozsah architektonických výkonů a poskytovaných služeb,*
- *výběrem na základě průkazu kvalifikace (QBS - Qualification Based Selection), to jest procesem, který je stanoven Směrnicí UIA (například předložením portfolia nebo doložením referencí),*
- *architektonickými soutěžemi konanými v souladu s mezinárodními soutěžními pravidly stanovenými UIA/UNESCO a odsouhlasenými národními autoritami anebo architektonickými profesními orgány (institucemi).*

2.10. ETIKA A PROFESNÍ CHOVÁNÍ

2.10.1. Vymezení pojmu

Etikou a profesním chováním se rozumí soubor pravidel, jimiž se vymezuje profesionální standard chování a jimiž se řídí architekti při samostatném výkonu své architektonické praxe. Architekti jsou povinni se důkladně seznámit a řídit se etickým a profesním řádem každé země v souladu s platnými zákony, na jejichž základě svoji architektonickou praxi vykonávají.

2.10.2. Výchozí předpoklady

Pravidla etiky a profesního chování mají svůj prvotní základ v ochraně veřejnosti, pečující o méně schopné jednotlivce a o všeobecný blahobyt společnosti, a v podpoře, povýšení zájmů a ochraně architektonické profese.

2.10.3. Politika UIA

Existující Mezinárodní etický řád UIA pro poskytování služeb je v platnosti, dokud smlouva a doporučení směrnice etického a profesního řádu nebudou přijaty Kongresem a Radou UIA v Pekingu. (Kopie s plným textem budou připojeny v dalším díle.) Členské země UIA jsou vyzvány, aby ho začlenily (jestliže tak už neučinily) do svých profesních a etických řádů v zemích a oblastech spravovaných právními předpisy, podle nichž se vykonávají odborné činnosti a poskytují odborné služby, není-li to výslovně vyloučeno mezinárodním právem nebo zákony o architektech určité země.

2.11. CELOŽIVOTNÍ ODBORNÉ VZDĚLÁVÁNÍ / STÁLÝ PROFESNÍ VÝVOJ

2.11.1. Vymezení pojmu

Celoživotním profesním vzděláváním se rozumí celoživotní studijní proces, který udržuje i zvyšuje vědomosti a znalosti a udržuje a rozvíjí schopnosti a dovednosti architektů, to jest zajišťuje jejich stálý profesní vývoj.

2.11.2. Výchozí předpoklady

Stále více profesních organizací a autorit požaduje, aby jejich členové věnovali čas (zpravidla nejméně 35 hodin ročně) k udržení a rozvoji stávajících vědomostí, znalostí, schopností a dovedností. Je stále důležitější držet krok s novými technologiemi, metodami praxe i měnícími se sociálními a ekologickými podmínkami. Splnění podmínek stálého profesního vývoje může být podmínkou, na jejíž splnění mohou profesní instituce vázat obnovu a pokračování samostatného výkonu architektonické praxe.

2.11.3. Politika UIA

UIA důrazně žádá členské sekce, aby ustavily režim stálého profesního vývoje s nutným předpokladem obnovy podmínek pro samostatný výkon architektonické praxe, neboť je to ve veřejném zájmu. Architekti si musí být jisti, že jsou schopni vykonávat činnosti a poskytovat služby, které nabízejí. Profesní řády musí zavázat architekty udržovat a znát standardy, které jsou popsány v kapitole „Požadavky na architekta“. V budoucnu přibudou další požadavky. Do té doby musí UIA sledovat a vyhodnocovat rozvinutí systému stálého profesního vývoje spjatého s obnovou podmínek pro samostatný výkon architektonické praxe, doporučit směrnice o zavedení vzájemnosti mezi všemi zeměmi a vydat konečný návrh na ustanovení tohoto předmětu.

2.12. ROZSAH SAMOSTATNÉ PROFESNÍ PŮSOBNOSTI / ROZSAH PROFESNÍHO OPRÁVNĚNÍ

2.12.1. Definice :

Rozsahem samostatné profesní působnosti se rozumí rozsah architekty konaných odborných činností a poskytovaných odborných služeb v souvislosti s plánováním, urbanismem a navrhováním staveb.

2.12.2. Výchozí předpoklady

Spolu s rozvojem společnosti se rozvoj utvářeného městského i krajinného prostředí stal složitějším. Architekti se musí zabývat ve stále větším rozsahu rozšiřujícím se záběrem urbanistických, estetických, sociálních, přírodovědných a technických, ekonomických i právních hledisek. Koordinovaný přístup k navrhování budov prokázal, že musí být splněny mnohé právní, technické i praktické požadavky a potřeby společnosti a musí být prokázáno, že tyto požadavky a potřeby splněny jsou.

2.12.3. Politika UIA

UIA doporučuje i propaguje stálé rozšiřování mezí architektonické praxe, omezené pouze etickým a profesním řádem a jistotou, že s jakýmkoliv rozšířením hranic se odpovídajícím způsobem rozšíří i nutné znalosti, dovednosti a schopnosti architektů.

2.13. ZPŮSOBY SAMOSTATNÉHO VÝKONU ARCHITEKTONICKÉ PRAXE

2.13.1. Vymezení pojmu

Způsoby samostatného výkonu architektonické praxe se rozumí právem vymezené skutečnosti, na jejichž základě mohou architekti samostatně vykonávat odborné činnosti a poskytovat odborné služby.

2.13.2. Výchozí předpoklady

Architekti provozují samostatně architektonickou praxi tradičně jako jednotlivci, nebo jako partneři, popřípadě jsou zaměstnáni ve veřejném či soukromém sektoru. V nedávné době vedly požadavky na odbornou praxi ke vzniku různých forem společností: společností s ručením omezeným či veřejných obchodních společností, různých sdružení, projekčních kanceláří při univerzitách, lokálních sdružení praktikujících architekturu - přestože nejsou ve všech zemích některé formy dovoleny. Tyto formy společností mohou zahrnovat také jiné obory, než je architektura. Architektům má být přístupná a dovolena praxe v jakékoliv právně uznané formě v té zemi, v níž poskytují své služby, ale vždy na základě etických a profesních řádů a osobní odpovědnosti za konané odborné činnosti a poskytované odborné služby.

2.13.3. Politika UIA

UIA vytvoří nové a upraví dosavadní standardy pro různé druhy a způsoby provádění architektonické praxe v souladu s různými lokálními podmínkami; tyto úpravy směřují k pozitivní a tvůrčí roli architektů při výkonu architektonické praxe ve veřejném zájmu.

2.14. SAMOSTATNÝ VÝKON ARCHITEKTONICKÉ PRAXE V HOSTITELSKÉ ZEMI

2.14.1. Vymezení pojmu

Samostatným výkonem architektonické praxe v hostitelské zemi se rozumí případ, kdy architekt-jednotlivec buď vyhledává nebo dostane zadánu projektovou zakázku, nebo pouze nabízí své služby v jiné zemi, než je jeho země domovská.

2.14.2. Výchozí předpoklady

Podporuje se zvyšování mobility architektů a posilování jejich schopnosti vést architektonickou praxi i v jiných správních oblastech/zemích, než je jejich země domovská; vždy se však musí jednat o výkon architektonické praxe splňující veškeré požadavky na osobní odpovědnost. V důsledku zvýšené mobility narůstá potřeba zvýšit znalost místních přírodních podmínek, sociálních a kulturních skutečností i etických a právních nároků.

2.14.3. Politika UIA

Architekti, kteří zajišťují základní architektonické projektové služby v zemi, ve které nejsou autorizováni/licencováni, budou spolupracovat s místním architektem, aby byla dosažena jistota správného a účinného porozumění právním a sociálním skutečnostem a náležitostem včetně kulturního dědictví a porozumění místním podmínkám životního prostředí. Podmínky spolupráce musí být určeny pouze oběma spolupracujícími (smluvními, partnerskými) stranami podle pravidel etických standardů UIA a místních standardů a zákonů.

2.15. PRÁVA K DUŠEVNÍMU VLASTNICTVÍ (ZEJMÉNA AUTORSKÁ PRÁVA A PRÁVA Z PRŮMYSLOVÉHO VLASTNICTVÍ)

2.15.1. Vymezení pojmu

Ochranou práv k duševnímu vlastnictví se rozumí soubor pravidel, jimiž jsou chráněna práva architektů. Děje se tak nejčastěji třemi právními formami: ochranou práv autorských (copyright), ochranou práv průmyslových (patenty a průmyslové vzory) a ochranou obchodních značek. Je vždy vztaženo k místnímu právu (obvykle stanoveno zákonem) navrhovatelů, vynálezců, autorů a producentů na jejich myšlenky, návrhy, vynálezy, autorskou práci i na identifikaci zdrojů produktů a služeb.

2.15.2. Výchozí předpoklady

Přestože mnoho zemí má alespoň částečnou ochranu architektonických návrhů (plánů a projektů), není tato ochrana často přiměřená. Není neobvyklé, že architekt diskutuje o ideách a konceptech s budoucím klientem, následně neuzavře smlouvu a později shledá, že klient použil jeho ideje, aniž by se za ni s architektem vyrovnal. Práva k duševnímu vlastnictví architektů, zejména práva autorská, jsou do značné míry chráněna mezinárodními pravidly: v rámci GATT byla sjednána smlouva o obchodních aspektech práva k duševnímu vlastnictví a obsahuje obchodní vztahy s předáváním zboží a služeb (TRIPS). Všeobecná dohoda o autorských právech a Bernská úmluva o ochraně literárních a uměleckých děl jsou uznány v mnoha státech.

2.15.3. Politika UIA

Zákony členských států UIA mají umožnit architektům provozování jejich profese při uznání jejich autorství i zodpovědnosti se skutečností autorství spojené a s přiznáním práv k duševnímu vlastnictví, zejména práv autorských k jejich práci.

2.16. POSLÁNÍ PROFESNÍCH ORGÁNŮ (INSTITUCÍ) / KOMORY

2.16.1. Vymezení pojmu

Profesními orgány (institucemi) se rozumí orgány (instituce), které se zabývají všeobecně kontrolou výkonu profese, které vytvářejí standardy (například vzdělání,

etiky či profesní). Standardy a pravidla jsou navrhovány ku prospěchu veřejnosti a nikoli pro privátní výhody členů profesního společenství. V řadě zemí mohou určité profesní výkony konat pouze statutární profesionálové, a to nikoli proto, aby byli upřednostňováni k výkonu určité činnosti, ale proto, aby byly některé činnosti, na jejichž řádném výkonu je veřejný zájem, prováděny pouze osobami s odpovídajícím odborným vzděláním, odbornou praxí, zkušenostmi a samostatnou odpovědností. Toto ustanovení je zcela a pouze pro ochranu veřejnosti a veřejných zájmů. Orgány (instituce) - Komory byly založeny s posláním podporovat rozvoj architektury a zdokonalování vědomostí, znalostí, schopností a dovedností architektů a sledovat, zda osoby v nich sdružené vykonávají samostatnou architektonickou praxi na základě řádně prokázané znalosti standardů a k ochraně veřejného zájmu.

2.16.2 Výchozí předpoklady

Role a zodpovědnost profesních orgánů (institucí) - Komor se navzájem značně liší, což závisí na tom, zda určitá země chrání zákonem titul anebo profesní výkon. V některých zemích reprezentují tyto statutární instituce profesi, v jiných zemích jsou profesní a legislativní/autorizační instituce rozdílné. Osoby sdružené v profesní instituci musí rozvíjet znalost standardů a zákonů. Toho je dosaženo vytvořením a vyhlášením profesních řádů právě profesními orgány (institucemi) - Komorami, popřípadě zákonodárcem, a to včetně splnění dalších požadavků na osoby v tomto orgánu (instituci) - Komoře sdružené, například splnění požadavku celoživotního odborného vzdělávání.

2.16.3. Politika UIA

V zemích, kde profesní orgán (instituce) - Komora neexistuje a kde je profese kontrolována orgány státu, UIA důrazně žádá členy architektonické profese, aby ve veřejném zájmu profesní orgán (instituci) - Komoru založili. Profesní orgány (instituce) - Komory jsou povinny dbát o to, aby se jejich členové řídili mezinárodními standardy UIA, požadavky UIA - UNESCO na vzdělání a mezinárodním etickým a profesním řádem UIA, stále zlepšovali své vědomosti, znalosti, schopnosti a dovednosti, jak je stanoveno v kapitole „Požadavky na architekta“, a to jak v současnosti, tak i v budoucnosti, a aby tím všeobecně přispívali k rozvoji architektonické kultury a znalostí, stejně jako k rozvoji společnosti, které slouží svými profesními výkony.

Doporučené směrnice

k Dohodě UIA o doporučených mezinárodních standardech výkonu profese v architektonické praxi

Zásady pro udělování akreditace/schvalování/uznávání vzdělání

29. březen 1998
Revidováno 28. dubna 1998
Revidováno 10.-12. prosince 1998
Schváleno na valném shromáždění UIA v Pekingu v červnu 1999

Zásady Dohody o udělování akreditace/schvalování/uznávání vzdělání

Program studia musí být akreditován/schvalován/uznáván odpovědným orgánem na univerzitě nezávislým, a to v přiměřených časových odstupech, obvykle ne delších než pět let. UIA v součinnosti s odpovědnými národními vysokoškolskými orgány vypracovává standardy obsahu odborného architektonického vzdělání, které má akademickou strukturu, je myšlenkově celistvé, založené na výkonu, orientované na výsledek a používá postupy založené na čestném jednání.

DOPORUČENÉ SMĚRNICE K DOHODĚ UIA O DOPORUČENÝCH MEZINÁRODNÍCH standardech udělování akreditace/schvalování/uznávání vzdělání

Úvod

Hlavním účelem udělování akreditace vzdělávacím programům v oboru architektura, ať dobrovolně požadovaného vzdělávací institucí samou nebo vyžadovaného odpovědnými a pověřenými orgány, je ve veřejném zájmu zajistit, aby splněné standardy vzdělání vybavily úspěšné absolventy vzdělávacích programů přiměřeně schopnostmi a dovednostmi projektovat, technickými a odbornými vědomostmi a znalostmi a etikou nezbytnou pro odborně způsobilý výkon architektonické praxe.

Zásady jakékoliv akreditační politiky musí umožňovat pružnost v přístupu nezávislého orgánu udělujícího akreditaci a musí rovněž umožňovat neustálé úsilí o dosažení a udržení vysoké úrovně vzdělávání i samotného procesu akreditace a jejího udělování.

Dostatečným průkazem kvality vzdělávacího programu je jeho důkladné vyhodnocení, které v souladu s kritérii již dříve stanovenými a odsouhlasenými provede skupina odborných hodnotitelů z jiné než hodnocené školy architektury; tito hodnotitelé musí mít odpovídající vzdělání a zkušenost, která je opravňuje hodnotit programy architektonického vzdělávání, doporučovat jejich zaměření nebo úpravy. Externí hodnotitelé mohou být jmenováni státem, ve kterém je architektonické vzdělání poskytováno, nezávislým profesním orgánem architektů (komorou), mohou být jmenováni jako externí zkoušející školou architektury samou, popřípadě jinou přijatelnou metodou. Systém jmenování hodnotitelů se může lišit podle toho, zda je vzdělávací instituce veřejná nebo soukromá. Nezávislý odpovědný orgán udělující akreditace mohou tvořit zástupci profesního orgánu (komory) architektů, dalších nevládních organizací architektů nebo škol architektury; mohou to být i zástupci delegovaní národní nebo regionální vládou, popřípadě delegovaní organizací externích zkoušejících. Proces uznávání (vzdělávacích) programů bude prováděn pravidelně. Dostatečně průkazná (uspokojivá) metoda akreditace v sobě zahrne i posouzení práce všech studentů studujících na škole architektury, a to alespoň jednou za dobu jejich studia. Protože existují ve správě veřejných a soukromých institucí

odlišnosti, musí být zajištěna konzistentnost procesu akreditace/schvalování/uznávání vzdělání a jejího udělení jakožto výsledku tohoto procesu.

Akreditační postupy se liší podle toho, zda jsou vzdělávací programy teprve určeny pro zavedení, zda byly zavedeny teprve nedávno a dosud nebyly akreditovány, popřípadě zda v nich byly navrženy změny. V každém případě musí hodnotitelé ještě před svou návštěvou školy obdržet veškerou potřebnou dokumentaci: vzorové písemné zkoušky a testy, program práce v ateliéru, ateliérové práce, osnovy studijního oboru a příklady práce ve studijním oboru. Hodnotitelé se rovněž setkají se studenty a s vyučujícími. Také mohou prozkoumat pedagogickou, odbornou a výzkumnou práci fakulty/vyučujících. Na konci takového přezkumu poskytnou hodnotitelé dotyčné škole zprávu o vzdělávacím programu, která bude obsahovat doporučení pro udělení akreditace, popřípadě která může navrhnout změny ve vzdělávacím programu nebo stanovit podmínky pro udělení akreditace.

1. KRITÉRIA PRO UDĚLENÍ AKREDITACE STUDIJNÍM OBORŮM, STUDIJNÍM PROGRAMŮM A ZKOUŠKÁM V OBORU ARCHITEKTURA

Rozsah základních vědomostí, znalostí, schopností a dovedností požadovaných na odborně způsobilém architektovi, jež jsou určeny odpovědnými vysokoškolskými orgány a uznány Dohodou UIA k doporučeným mezinárodním standardům výkonu profese v architektonické praxi, je stanoven v části Dohody UIA nazvané „Základní požadavky na architekta“.

Architekt získává tyto vědomosti, znalosti, schopnosti a dovednosti studiem, praktickým výcvikem a praxí prostřednictvím architektonických vzdělávacích programů, jejichž účelem je pomoci studentům architektury dosáhnout takové úrovně vědomostí, znalostí, schopností a dovedností, jaká je v rámci daného programu vyžadována.

UIA upřednostňuje alespoň pětileté architektonické vzdělání poskytované především formou celodenního studia na univerzitách s akreditovaným architektonickým vzděláním, zároveň však umožňuje pružně vzájemné uznávání. V některých zemích je denní studium následováno určitou dobou odborné praxe. Během studia a odborné praxe se bude úroveň schopností dosažených studentem architektury a potřebných pro splnění uvedených základních požadavků (na architekta) zvyšovat s tím, jak bude studentovo studium pokračovat. Při uznávání příslušného vzdělávacího programu se proto bude přihlížet k rozdílné úrovni dosažených schopností, kterou lze v daném čase (od studenta) reálně očekávat.

Vědomosti, znalosti, schopnosti a dovednosti požadované na architektech se mění a budou se měnit i nadále s proměnou očekávání společnosti. UIA čas od času zreviduje své doporučené směrnice k zásadám Dohody UIA o udělování akreditace/schvalování/uznávání vzdělání, aby zajistila jejich aktuálnost.

Význam přikládaný jednotlivým uvedeným kritériím i míra důležitosti (významu) vědomostí, znalostí, schopností a dovedností, jež mají být získány, se bude lišit podle země a podle doby. V různých zemích mohou samy vzdělávací instituce z důvodu tradice a záměrné volby přikládat jednotlivým kritériím různou důležitost, a tato kritéria sama naopak budou ovlivněna konkrétním posláním, které berou v dané zemi jako povinnost architekti za své. V každém případě bude vzdělávací program vycházet z učebních osnov zahrnujících témata a předměty odvozené od témat a předmětů zde uvedených, popřípadě s nimi srovnatelných. Kritéria akreditace budou zahrnovat přezkum učebních osnov. Učební osnovy se budou lišit podle fáze studia, to jest podle toho, půjde-li o zkoušky uprostřed studia nebo o zkoušky závěrečné, popřípadě podle toho, bude-li se jednat o dobu před absolvováním praxe nebo o dobu po této praxi.

2. AKREDITAČNÍ METODY

Akreditace je vykonávána a její udílení prováděno řádně ustanovenými orgány, nezávislými na vzdělávací instituci, která o akreditaci programu žádá. Orgán udělující akreditaci musí mít příslušnou odbornou způsobilost a zkušenosti opravňující jej tuto činnost vykonávat. To znamená, že osoby udělující akreditaci mají zkušenosti s projektováním v oboru architektura, odbornou praxi, znalost etických norem a zkušenosti s výukou. Často budou akreditační komisi tvořit zástupci více než jednoho typu uvedených orgánů. V každém případě v ní však budou zastoupeni uznávaní odborníci v profesi architekt. To pomůže podporovat jak objektivní hodnocení, tak celostné pojetí architektury.

V každém případě platí, že pokud se vzdělávací instituce jakkoliv podílí na procesu udílení akreditace, nesmí to být akreditace jejího vlastního (vzdělávacího) programu.

3. POSTUPY PŘI UDĚLOVÁNÍ AKREDITACE VZDĚLÁVACÍM PROGRAMŮM V OBORU ARCHITEKTURA

Povaha a podrobnosti postupů, kterými by se měla řídit akreditační komise, se bude lišit podle místní kultury a podle vzdělávacích zvyklostí určité země. Také se budou lišit podle toho, je-li vzdělávací program posuzován před svým zavedením, je-li hodnocen poprvé, je-li již po nějakou dobu provozován a akreditaci už má, nebo byl-li znovu předložen k udělení akreditace proto, že při dřívějším pokusu mu akreditace udělena nebyla, nebo proto, že mu akreditace již získaná byla odňata.

Akreditační postupy se budou lišit také podle toho, má-li být akreditováno jedno nebo více stádií (vzdělávacího) procesu. V některých zemích se provádí akreditace tří stádií vzdělávacího procesu: po třech letech bakalářského studia, po té po pěti letech akademického studia a konečně po dovršení dohodnuté délky praxe. V jiných zemích bude tento proces mít jedno nebo dvě stádia.

Postupy akreditace zahrnují hodnotiteli prováděný přezkum obsahu vzdělávacího programu a standardů dosažených v rámci tohoto programu. Hodnocení se provádí na základě informací poskytnutých vzdělávací institucí o studijním programu, o učebních osnovách, podrobnostech o programu práce v ateliéru a písemných zkouškách, na základě zpráv externích zkoušejících, na základě sebehodnocení vzdělávací instituce, na základě setkání s vedoucími pracovníky zodpovídajícími za studijní program a se studenty během návštěvy této instituce a na základě inspekce práce studentů a vybavenosti školy.

Tam, kde vzdělávací instituce navrhuje velké změny ve studijním oboru již existujícím, popřípadě navrhuje zavedení oboru nového, může pomoci předběžné vyhodnocení nezávislým odpovědným orgánem, jehož cílem je zjistit, skýtá-li obsah a struktura navrhovaného studijního programu a dokumentace k němu reálnou naději, že tomuto studijnímu oboru, jakož i absolventům tohoto oboru, bude akreditace udělena. Informací, která pro toto hodnocení může být užitečná, je například uvedení širších souvislostí návrhu, vymezení základní ideje přístupu k výuce oboru a navrhovaný akademický program. Takovýto popis může rovněž zahrnovat schéma kurzu, podrobnosti o rámci kurzu, požadavky na absolvování kurzu a podrobnosti o programu přednášek a počtu kontaktních (konzultačních) hodin pro každý předmět.

4. DOKUMENTACE A POSTUP PŘI NÁVŠTĚVÁCH

Je-li podána žádost o první nebo opakované udělení akreditace vzdělávacímu programu už zavedenému, měla by vzdělávací instituce, která o udělení akreditace žádá, předložit orgánu akreditaci udělujícímu následující dokumenty:

- stručný popis mateřské vzdělávací instituce s uvedením skutečností, které ovlivňují povahu dané vzdělávací instituce v národních, regionálních a urbánních (místních) souvislostech;
- stručný popis minulosti studijního oboru;
- filosofické pojetí architektonického vzdělání, jeho poslání a vize;
- uvedení všech podstatných rysů charakterizujících původ a zázemí studentů, které by mohly ovlivnit realizaci cílů nabízených studijních oborů;
- přehled profilu akademického sboru s uvedením mimoškolských aktivit a plnění dalších povinností výzkumných a publikačních, jiné odborné činnosti, popřípadě činné spoluúčasti na životě občanské společnosti;
- prohlášení o hmotných zdrojích a podmínkách, například o vybavenosti ateliéry a výukovými prostorami, laboratořemi a dílnami, knihovnami a informačními středisky, počítači a informačními systémy;
- stručný popis systému rozhodování a struktury řízení;
- úplný popis akademického programu, včetně popisu rámce studijního programu, požadavků na absolvování programu a dalších požadavků s absolvováním studia souvisejících, seznamu přednášek, podrobností o programu práce v ateliéru a předložení kopií k výuce užívaných skript;

- uvedení statistických informací o počtu přijatých studentů, o počtu absolventů, o počtu profesorského sboru a uvedení poměru studentů a profesorů;
- sebehodnocení vzdělávací politiky školou samou; toto sebehodnocení bere v úvahu, je-li to účelné, i zprávy vypracované předchozími akreditačními komisemi; součástí sebehodnocení je popis vývoje ve škole v době od udělení poslední akreditace, uvedení odpovědí na dotazy obsažené ve zprávách externích zkoušejících, popis změn v poskytování prostředků, kritické hodnocení cílů studijního oboru, uvedení zvláštností studijního oboru a další pro rozhodnutí důležité skutečnosti.

Orgány oprávněné udělovat akreditaci provádějí inspekci vzdělávací instituce a přezkoumání jejího programu vždy *in situ*. Během návštěvy může hodnocení prospět výstava studentských prací dokončených v období posledních dvanácti měsíců před zahájením inspekce. Takováto výstava by měla obsahovat různé ukázky ateliérových prací ze všech ročníků studia, měla by být doprovázena vysvětlením a uspořádána tak, aby co nejlépe představila vývoj studijních osnov během celého studijního oboru. Ukázky textových i grafických prací z každého ročníku by měly být vystaveny tak, aby umožňovaly posoudit úroveň dosaženou studentem v každém ze studijních oborů tvořících součást souboru základních požadavků na architekta. Předložené práce by měly obsahovat reprezentativní příklady úrovně ateliérových portfolií a písemných zkoušek, která musí být dosažena při nejvyšším, průměrném a nejnižším hodnocení nutném pro postup v tom kterém předmětu. Toto vše by mělo být doplněno záznamy o výsledcích zkoušek a hodnocením všech ročníků oboru a všech předmětů.

Při přezkumu vzdělávacího programu *in situ* si může orgán oprávněný udělovat akreditaci vyžádat setkání a rozpravu s vyučujícími studijního programu včetně hlavy školy nebo vedoucího katedry, s ateliérovými vyučujícími a s učiteli specializací, popřípadě s externími pedagogy. Zástupci tohoto orgánu jsou oprávněni rovněž hovořit se studenty studijního programu, a to při společných setkáních anebo jednotlivě. Předmětem rozpravy jakožto součásti hodnocení mohou být i metody akademického hodnocení, obsah projektové práce a přednášek, vztah přednášek k projektové práci, využití učitelů specialistů, popřípadě budoucí vývoj.

5. POSTUPY PŘI PODÁVÁNÍ ZPRÁV

Orgán oprávněný udělovat akreditaci vypracuje po skončení inspekce vzdělávacího programu o výsledcích šetření písemnou zprávu. Tato zpráva potvrdí platnost písemných informací poskytnutých vzdělávací institucí, popřípadě je doplní vyjádří názor orgánu oprávněného udělovat akreditaci na kvalitu vzdělání v souvislosti s výkony studentů v oboru, který byl hodnocen. Postupy hodnotitele musí zajistit, že zpráva nebude obsahovat věcné chyby, že se s ní bude zacházet jako s důvěrnou informací a že se s ní budou moci seznámit všichni zúčastnění (dotčení). Akreditační zpráva obvykle doporučí akreditaci vzdělávacího programu na dobu určitou, nepřesahující pět let.

DOPORUČENÉ SMĚRNICE
k Dohodě UIA o doporučených mezinárodních standardech výkonu profese v architektonické praxi

Zásady pro výkon odborné praxe konané pod dohledem (nesamostatné)

Duben 1998
Revidováno 10.-12. prosince 1998
Schváleno na valném shromáždění UIA v Pekingu v červnu 1999

Zásady Dohody o výkonu odborné praxe konané pod dohledem (nesamostatné)

Absolventi architektonického studia musí dříve, než podají žádost o udělení autorizace/licence/registrace, splnit nejméně dvouletou odpovídající architektonickou odbornou praxi konanou pod dohledem (ovšem s cílem zavedení odborné praxe tříleté), aniž by tím však byla znemožněna pružnost vzájemného uznávání.

Doporučené směrnice k Dohodě UIA o doporučených mezinárodních standardech výkonu odborné praxe konané pod dohledem (nesamostatné)

Pokyny

1. DÉLKA ODBORNÉ PRAXE KONANÉ POD DOHLEDEM

Odborná praxe konaná pod dohledem (dále jen „odborná praxe“) musí být prokazatelná již před podáním žádosti o udělení autorizace/licence/registrace a měla by trvat po dobu stanovenou v zásadách této Dohody. Nejméně polovina této praxe by měla následovat po splnění základních požadavků studia a v žádném případě by neměla znamenat zkrácení doby studia, o níž se pojednává v zásadách Dohody o vzdělání.

2. CÍLE ODBORNÉ PRAXE

Cíle odborné praxe konané pod dohledem a vedením jsou následující:

- umožnit praktikantům získat základní vědomosti, znalosti, schopnosti a dovednosti pro budoucí samostatný výkon architektonické profesní praxe;
- zajistit, aby průběh praxe, činnosti a zkušenosti praktikantů byly zaznamenávány standardní metodou;
- umožnit praktikantům získat širokou škálu zkušeností nezbytných pro samostatný výkon architektonické profesní praxe.

3. BLOKY ODBORNÉ PRAXE

Praktikant by měl pod dohledem a vedením oprávněného architekta získat praktické zkušenosti a výcvik nejméně v rozsahu poloviny výkonů předepsaných v každém z níže uvedených čtyř bloků odborné praxe:

3.1. řízení projektu a kanceláře

- schůzky s klienty;
- jednání s klienty o obsahu projektu a o předběžných schématech a výkresech;
- formulování požadavků klienta;
- řízení projektu před uzavřením smlouvy;
- stanovení smluvních podmínek;
- vedení korespondence;
- koordinace práce specialistů/konzultantů;
- výpočet nákladů kanceláře a projektu;
- řízení personálních záležitostí;

3.2. projekt a projektová dokumentace

- průzkumy, analýzy a vyhodnocení staveniště;
- jednání s příslušnými orgány veřejné správy a institucemi;
- vyhodnocení důsledků závazných regulačních podmínek;
- vypracování návrhu díla, projektové dokumentace pro územní řízení a projektu pro stavební povolení;
- sledování souladu projektové dokumentace s právními předpisy a závaznými normami;
- příprava rozpočtů, cenových odhadů, plánů nákladů a studií proveditelnosti;

3.3. projektová dokumentace pro provedení díla

- příprava a vypracování projektové dokumentace (výkresů a specifikací) pro provedení díla;
- sledování přípravy projektové dokumentace pro provedení díla s ohledem na harmonogram a projektové náklady;
- kontrola souladu projektové dokumentace pro provedení díla s právními předpisy a závaznými normami;
- koordinace projektové dokumentace pro provedení díla, vypracovávané subdodavateli/specialisty;
- vypracování podkladů pro výběr dodavatele, účast na výběru dodavatele a spolupráce při uzavření smlouvy s dodavatelem;

3.4. řízení projektu

- účast na kontrolních dnech na staveništi;
- výkon dozoru nad prováděnými pracemi;
- vydávání pokynů, podkladů a přejímacích protokolů dodavateli;
- poskytování zpráv klientovi;
- sledování a provádění změn projektu při realizaci díla a řízení rozpočtu;

4. VEDENÍ ZÁZNAMU O PRŮBĚHU ODBORNÉ PRAXE

Praktikanti by si měli vést úplné písemné záznamy o vykonaném praktickém výcviku, zkušenostech a doplňkovém studiu, které absolvovali v průběhu odborné praxe, a to buď standardním způsobem nebo v pracovním deníku.

Tyto záznamy by měly být rozděleny podle toho, do kterého bloku odborné praxe popsané v části 3 (*sic*) patří. V těchto záznamech by měla být popsána povaha a doba trvání prováděných výkonů (činností). Na každém z těchto záznamů by měla být podpisem architekta-dohlížitele (dohlížejícího architekta) osvědčena pravdivost údajů obsažených v záznamu o praktické zkušenosti získané praktikantem.

Standardní formulář nebo pracovní deník bude na požádání předložen orgánu (instituci) oprávněnému udělovat autorizaci/licenci/registraci jako průkaz skutečnosti, že předepsaná odborná praxe probíhá nebo byla ukončena.

5. DOHLÍŽEJÍCÍ ARCHITEKT (ARCHITEKT-DOHLÍŽITEL)

Praktikanti by měli získat odbornou praxi pod dohledem a vedením dohlížejících architektů (architektů-dohlížitelů), jimiž se rozumí autorizovaní nebo licencovaní architekti, podléhající správní jurisdikci (režimu profesní odpovědnosti) pro činnosti, ve kterých se odborná praxe koná. Dohlížejícím architektem (architektem-dohlížitelem) může být buď zaměstnavatel, nebo architekt, pod jehož vedením praktikant určité část své odborné praxe koná.

6. POŽADAVKY NA ZÁKLADNÍ VĚDOMOSTI, ZNALOSTI, SCHOPNOSTI A DOVEDNOSTI

Po ukončení odborné praxe by měl být praktikant schopen prokázat vědomosti, znalosti, schopnosti a dovednosti v následujícím:

6.1. architektonická praxe

- přehled o dění v architektonické profesi v profesním společenství národním a mezinárodním;
- znalosti etických norem a úctu k nim;
- znalosti o místním organizačním uspořádání společenství architektů;
- přehled o místním stavebním průmyslu a o místním stavebním právu;
- znalosti o vedení a koordinaci specialistů/konzultantů;
- znalosti o řízení kanceláře;
- vědomosti o širších právních souvislostech výkonu profese;
- znalosti o rozsahu odpovědnosti, o způsobech předcházení rizikům a o formách pojištění;

6.2. řízení projektu

- znalosti o sjednávání, uzavírání a plnění smluv s klientem;
- stanovení harmonogramu činností a plnění předmětu projektu;
- schopnost orientace v platných právních předpisech a porozumění jim;
- znalosti o financování projektu a o kontrole nákladů;
- znalosti o způsobech získávání zakázek;
- znalosti o řešení sporů;
- schopnosti řídit a koordinovat subdodavatele;
- schopnosti řídit projekt a provádět kontrolu;

6.3. předprojektová příprava a analýza staveniště

- schopnost vymezit (určit), analyzovat, vyhodnotit a uplatnit v projektu řešení závazných podmínek péče o životní prostředí;
- schopnost vymezit (určit) a jasně formulovat obsah a rozsah projektu;
- schopnost vymezit (určit), analyzovat, vyhodnotit a uplatnit zvláštnosti podmínek staveniště;

6.4. projektové služby a systémy

- schopnost stanovit rozsah a podíl a koordinovat speciální část návrhu díla a projektové dokumentace a poskytování služeb specialistů s celkovým návrhem díla a s postupy vypracování úplné projektové dokumentace;

6.5. předběžný (přípravný) návrh/výkres

- schopnost analýzy a vyhodnocení klientových požadavků a vypracování možných řešení návrhu díla metodou konceptu ve variantách, popřípadě alternativách, jejich zhodnocení (zužitkování) a propracování;
- schopnost grafického zpracování variantních, popřípadě alternativních návrhů díla;
- schopnost předložit, projednat a odsouhlasit s klientem, popřípadě s dalšími zúčastněnými předběžné návrhy díla;

6.6. vývoj projektu a fáze zpracování projektové dokumentace

- schopnost vysledovat a určit základní požadavky na prostorové řešení, organizaci, dispoziční a provozní uspořádání vnitřku a vnějšku díla a jeho okolí (projektová dokumentace pro územní řízení);
- schopnost zvážit širší souvislosti a rozhodnout o dispozičním a provozním uspořádání, o systémech technického zabezpečení (infrastruktury), o užitých materiálech a technologiích a o dalších prvcích díla (projektová dokumentace pro stavební povolení);
- schopnost srozumitelně vypracovat grafické části veškerých fází projektové dokumentace plně vystihující návrh díla, jež jsou určeny ke schválení klientem a dalšími zúčastněnými osobami nebo orgány (institucemi);
- schopnost provést analýzu, posouzení a vyhodnocení možných vlivů na okolí nebo uživatele,

6.7. projektová dokumentace pro provedení díla

- schopnost provést průzkum, analýzu, vyhodnocení a výběr vhodných materiálů a technologií pro dílo;
- schopnost přípravy a vypracování přesné, celistvé (souvislé) a úplné projektové dokumentace pro provedení díla, a to výkresů, specifikací a harmonogramů, které jednoznačně určují rozsah a polohu stavebních prvků, součástí, konečných úprav, příslušenství a technických systémů;

6.8. řízení projektu (výkon dozoru)

- znalosti o přípravě dokumentace pro výběrová řízení;
- schopnost vyhodnotit předložené nabídky a doporučit je;
- znalost postupů při uzavírání smluv o dílo s dodavatelem;
- znalosti o dohledu nad souladem projektu s prováděným dílem (stavbou);
- znalosti o postupech při kontrole dodržování smluvních podmínek a požadavků příslušných správních orgánů a institucí;
- znalosti o postupech při kontrole a hodnocení stavebních prací za účelem zajištění jejich souladu s požadavky dokumentace, která je součástí smlouvy.

DOPORUČENÉ SMĚRNICE
k Dohodě UIA o doporučených mezinárodních standardech výkonu profese v architektonické praxi

Zásady prokazování odborných vědomostí, znalostí, schopností a dovedností

Duben 1998
Revidováno 10.-12. prosince 1998
Schváleno na valném shromáždění UIA v Pekingu v červnu 1999

Zásady Dohody o prokazování odborných vědomostí, znalostí, schopností a dovedností

Požadované vědomosti, znalosti, schopnosti a dovednosti architekta musí být ověřeny a osvědčeny předložením přiměřeného průkazu. Tento průkaz musí obsahovat nejméně jednu úspěšně složenou zkoušku po skončení požadované odborné praxe konané pod dohledem a vedením. Předpoklady odborné způsobilosti nezbytné pro samostatný výkon odborné praxe, které nejsou ověřovány zkouškami, musí být prokázány jiným přiměřeným způsobem. Jedná se například o náležitosti řízení kanceláře a zakázek a znalost příslušných právních předpisů a norem.

Doporučené směrnice k Dohodě UIA o doporučených mezinárodních standardech prokazování odborných vědomostí, znalostí, schopností a dovedností

Úvod

Odborné vzdělávání zahrnuje jak studium na akademické (vzdělávací) instituci univerzitního typu, tak strukturovanou, sledovanou a vyhodnocovanou odbornou praxi na pracovišti. Prokazování odborných vědomostí, znalostí, schopností a dovedností si může vyžádat součinnost mezi studiem a odbornou praxí a mezi akademickou vzdělávací institucí a odborně způsobilými architekty vykonávajícími samostatnou profesní praxi.

Obsáhlý seznam vědomostí, znalostí, schopností a dovedností je publikován v Chartě UIA/UNESCO o vzdělání a v dalších Směrnicích. Úrovně vzdělání se navzájem liší - od „uvědomování si“ (vědomost) skutečnosti, přes její „pochopení“ (znalost) až po „schopnost vykonávat“ (dovednost) určitý odborný úkol. Některé obory se architekt z podstatné míry naučí v univerzitním prostředí, jiné naopak během práce v ateliéru architekta, popřípadě na jiných pracovištích zaměřených na utváření prostředí.

Existují různorodé metody posuzování vědomostí, znalostí, schopností a dovedností. Vědomosti a znalosti z univerzitních studijních oborů mohou být posuzovány a hodnoceny formou kritiky projektové práce, zhodnocení písemné dokumentace, testů s možností volit z několika odpovědí, z nichž jen jedna je správná, popřípadě zkoušek formou eseje nebo i dalšími způsoby. Zkušenosti nabyté výkonem odborné praxe mohou být posouzeny hodnocením případových studií, hodnocením zkušeností získaných v průběhu odborné praxe pod dohledem a zaznamenaných v pracovním deníku při této praxi vedeným, hodnocením písemných zkoušek, zkouškami z projektové práce, popřípadě na základě odborného pohovoru se zkušenými členy architektonického profesního společenství. Vhodná volba a kombinace používaných metod se v jednotlivých zemích liší, a to podle struktury orgánů, institucí a dalších kulturních odlišností v dané zemi. Je však důležité, aby titul „architekt“ obdržely výlučně ty osoby, které mohou prokázat úspěšné ukončení univerzitního akademického vzdělání a úspěšné absolvování odborné praxe pod dohledem nebo její obdobu.

Architektura je celostná disciplína. Rozsah a obsah schopnosti užít nabytých vědomostí, znalostí, schopností a dovedností je často posuzován podle práce v ateliéru. Smyslem a účelem ateliérové práce je rozvíjet schopnost vytvořit vhodný a přitažlivý návrh a tak prokázat způsobilost kriticky uvažovat a odborně usuzovat ve věcech architektury.

Model doporučený UIA

1. AKADEMICKÉ ODBORNÉ VZDĚLÁNÍ

Žadatelé o autorizaci „architekt" by měli mít v souladu s doporučením Charty UIA/UNESCO o vzdělání dokončené odborné akademické vzdělání na univerzitní úrovni.

Konkrétní podoba hodnocení vědomostí, znalostí, schopností a dovedností je obvykle ponechána na poskytovateli vzdělávacího programu, což je ve většině případů univerzita. Úroveň akademického hodnocení by měla být zajištěna uplatněním zásad doporučených Směrnicí komise o udělování akreditace/schvalování/uznávání vzdělání.

2. ODBORNÁ PRAXE KONANÁ POD DOHLEDEM

Zásady Dohody stanovují nutnost určité délky dohlížené (sledované) a vyhodnocované odborné praxe, a to před podáním žádosti o udělení autorizace.

Metody ověřování získaných odborných zkušeností se značně liší podle místního platného práva. V mnoha zemích se získaná odborná praxe hodnotí podle doby strávené v ateliéru pod dohledem autorizovaného architekta. V některých zemích se začíná klást větší důraz na systémy, které hodnotí a zaznamenávají spíše výsledky praxe než pouhou dobu jejího trvání. Metody zaznamenávání vědomostí a znalostí zahrnují ověřované a vyhodnocované pracovní deníky, v nichž jsou zaznamenány činnosti kandidátů, kritické případové studie typových návrhů, případové studie projektů vypracovaných kandidátem samým, zkoumání odborných vědomostí, znalostí, schopností a dovedností potřebných pro samostatný výkon odborné praxe, popřípadě pohovory se zkušenými praktiky působícími v různých oborech odborné praxe.

3. ZÁVĚREČNÁ ZKOUŠKA ODBORNÉ ZPŮSOBILOSTI / HODNOCENÍ

V některých zemích má hodnocení vědomostí, znalostí, schopností a dovedností podobu centrálně řízených písemných zkoušek, ústních zkoušek, zvláštních projektových cvičení, popřípadě pohovoru se zkoušejícími odborníky z praxe. Smyslem hodnocení odborné praxe konané pod dohledem by mělo být ověření a osvědčení výsledků vzdělávacího procesu v souladu s doporučeními UIA. Centrálně řízené systémy hodnocení by se měly vyhnout zatěžování studentů zaváděním zbytečně komplikovaných a nadbytečných forem. V zemích, které mají úředně potvrzené a do značné míry vzájemně slučitelné (kompatibilní) akademické odborné programy, dává UIA přednost komplexní závěrečné zkoušce odborné způsobilosti za předpokladu, že její obsah a rozsah je omezen na ty oblasti vědomostí, znalostí, schopností a dovedností, které ještě nebyly hodnoceny jinými způsoby, ať již před udělením uznané odborné způsobilosti v oboru architektura, nebo prostřednictvím vyhodnocované odborné praxe konané pod dohledem. U zemí se širokou škálou akademických studijních oborů, kterým nebyla externě udělena akreditace architektonickým profesním společenstvím, upřednostňuje UIA komplexní závěrečnou zkoušku odborné způsobilosti, která prověřuje a osvědčuje základní vědomosti, znalosti, schopnosti a dovednosti, jakož i všeobecnou odbornou zralost. Všichni žadatelé o autorizaci musí podstoupit ověření a osvědčení svých odborných vědomostí, znalostí, schopností a dovedností nebo musí být schopni prokázat, že mají odpovídající odbornou způsobilost, kterou nabyli ve své zemi.

4. VÝSLEDKY VZDĚLÁVACÍHO PROCESU

Odborná způsobilost se posuzuje a ověřuje v souladu s Chartou UIA/UNESCO o vzdělání zejména podle všeobecně požadovaných vědomostí, znalostí, schopností a dovedností, bez ohledu na skutečnost, kde nebo kdy architekt svoji praxi vykonává. Existují však rozdíly v rozsahu základních vědomostí, znalostí, schopností a dovedností požadovaných pro odborně způsobilý samostatný výkon odborné praxe v určité době a na určitém místě. Zatímco například vědomosti o smluvním právu jsou důležité pro všechny architekty vykonávající samostatnou odbornou praxi, vědomosti a znalost o právním systému určité země může mít význam pouze pro architekty konající samostatnou odbornou praxi právě v této zemi. Zatímco například pochopení „stranové stability (příčné rovnováhy)“ má všeobecně platný význam, znalost zvláštních geotechnických podmínek a metod projektování přihlížejících k nutnosti ochrany proti zemětřesení může být specifická jen pro určité oblasti.

UIA je toho názoru, že prokazování a ověřování odborné způsobilosti by mělo být soustředěno na všeobecné a přenosné vědomosti, znalosti, schopnosti a dovednosti, neboť jsou výsledkem vzdělávacího procesu a svůj význam pro odborníka si uchovávají bez ohledu na to, kdy a kde svou praxi vykonává. UIA uznává nutnost celoživotního odborného vzdělávání a profesní řády užívané profesními společenstvími architektů obvykle požadují, aby architekti přijímali pouze takové zakázky, k jejichž splnění mají požadované vědomosti, znalosti, schopnosti a dovednosti. UIA není zastáncem přezkoumávání (opětovného ověřování) vědomostí, znalostí, schopností a dovedností, které již jednou ověřeny a osvědčeny byly.

5. Požadavky na zkoušky by měly být založeny na ověření odborné způsobilosti

UIA odmítá jakékoliv zkoušky anebo způsoby hodnocení, které nejsou založeny výlučně na ověřování odborné způsobilosti.

6. vyšší náročnost oproti opakovaným zkouškám

I přes skutečnost, že podstata architektury je celostná a vyžaduje schopnost celistvého (komplexního) odborného usuzování (myšlení), UIA soudí, že zkoušení lze provádět v předem stanovených uzavřených etapách studentova vývoje. Tyto uzavřené etapy obvykle představují:

- průběh a ukončení akademického odborného studia, uzavřeného udělením akademického titulu;
- ukončení období odborné praxe konané pod dohledem; popřípadě
- závěrečná zkouška, která může mít podle povahy předchozích způsobů hodnocení povahu všeobecnou nebo může být omezena na ověření znalostí specifických pro určitou oblast (odbornost).

7. PROKAZOVÁNÍ ODBORNÉ ZPŮSOBILOSTI OPRÁVNĚNÉMU ORGÁNU

Než oprávněný orgán udělí autorizaci titulu a funkce, popřípadě členství v profesní organizaci, musí mu být uspokojivě prokázáno splnění požadované profesní úrovně. Pro tento účel je nezbytné, aby oprávněný orgán:

- vydal standardy odborné způsobilosti doporučované UIA, jinými nadnárodními dokumenty nebo mezinárodně srovnatelnými národními standardy;
- posoudil odbornou úroveň akademického vzdělání v oboru architektura, odborné praxe konané pod dohledem a vědomostí, znalostí, schopností a dovedností ve specializovaných oborech, a to buď přímou účastí v nezávislém akreditačním/schvalujícím orgánu anebo uznáním doporučení takovým orgánem vydaného.

Rozsah a úroveň odborné způsobilosti ve všech stádiích architektova vzdělávání a výkonu odborné praxe pod dohledem by měly být podrobeny pravidelné akreditaci/schvalování nezávislým orgánem, který je oprávněn schvalovat vzdělávací programy a podávat zprávy o svých zjištěních orgánům oprávněným udělovat autorizaci - profesním institucím.

8. Sledování změn požadavků na vzdělání a na odbornou praxi konanou pod dohledem v oboru architektura

Vzdělávání a odborná praxe konaná pod dohledem v oboru architektura musí procházet neustálými změnami a revizemi, mají-li udržet krok s měnícím se charakterem výkonu samostatné profesní praxe a s očekáváními veřejnosti. Zájem o udržitelný rozvoj, zdraví a bezpečnost a přístupnost pro osoby s omezenými možnostmi pohybu a orientace představují příklady těch částí vzdělávání a odborné praxe, které prošly za posledních deset let značnou proměnou. Rozsah a metody prokazování a ověřování odborné způsobilosti musí proto být pravidelně revidovány a upravovány, aby se zabránilo riziku stagnace uvnitř profese.

Příliš normativní směrnice pro prokazování a ověřování odborné způsobilosti, pravidelně nerevidované a neupravované jsou vystaveny riziku, že se stanou překážkou životaschopnosti a inovace v architektonickém vzdělávání a odborné praxi. Příliš neurčité směrnice nedostatečně účinně chrání spotřebitele a nepostačují pro určení rozsahu a úrovně odborné způsobilosti, kterou má veřejnost právo požadovat od architekta samostatně vykonávajícího profesní praxi.

UIA doporučuje, aby se pro účely aktualizace prováděla přibližně každých pět let vyčerpávající revize kritérií a postupů při udělování akreditace/schvalování architektonického vzdělání a odborné praxe.

Doporučené směrnice

k Dohodě UIA o doporučených mezinárodních standardech výkonu profese v architektonické praxi

Zásady udělování autorizace/licence/registrace pro samostatný výkon architektonické praxe

5. září 1997
Revidováno 4. března 1998
Revidováno 17. dubna 1998
Revidováno 10. - 12. prosince 1998
Schváleno na valném shromáždění UIA v Pekingu v červnu 1999

Zásady Dohody o udělování autorizace/licence/registrace pro samostatný výkon architektonické praxe

UIA prosazuje udělování autorizace/licence/registrace architektům ve všech zemích. Ve veřejném zájmu by ustanovení o podmínkách udělování autorizací/licencí/registrací měla být stanovena zákonem.

Doporučené směrnice k Dohodě UIA o doporučených mezinárodních standardech udělování autorizace/licence/registrace pro samostatný výkon architektonické praxe

ÚVOD

Autorizace/licence/registrace

Autorizací/licencí/registrací se rozumí úřední zákonné ověření a osvědčení odborné způsobilosti fyzických osob, umožňující jim samostatně vykonávat architektonickou praxi. Toto ověření a osvědčení je zároveň spojeno s předpisy zabraňujícími osobám odborně nezpůsobilým vykonávat určité odborné činnosti. S přihlédnutím k veřejnému zájmu na zachování kvalitního trvale udržitelného utvářeného prostředí a vzhledem k nebezpečím a možným následkům spojeným s rozvojem stavebního průmyslu je důležité, aby byly k zajištění přiměřené ochrany veřejnosti prováděny architektonické činnosti odborníky s náležitou odbornou způsobilostí.

Autorizace/licence/registrace je založena na určení minimálních požadavků na vzdělání, výkon odborné praxe a na obsah a rozsah zkoušek odborné způsobilosti, zaručujících ochranu veřejných zájmů. Autorizace výkonu některých povolání je uplatněním základní ústavní působnosti státu při ochraně zdraví, bezpečnosti a blahobytu svých občanů. Vhodnost a potřebnost autorizace se vymezuje pěti všeobecně uznávanými kritérii:

/1/
Neregulovaný výkon povolání představuje vážné riziko pro život, zdraví, bezpečnost nebo blahobyt spotřebitele a možnost poškození je zřejmá a velmi pravděpodobná.

/2/
Výkon povolání vyžaduje vysokou míru vědomostí, znalostí, schopností a dovedností prokázaných vzděláním a odbornou praxí.

/3/
Činnost a odpovědnost vykonavatele povolání vyžaduje nezávislý úsudek a samostatný, tvůrčí a nezávislý výkon praxe.

/4/
Rozsah praxe tohoto povolání je rozlišitelný od jiných autorizovaných a neautorizovaných povolání.

/5/
Ekonomické a kulturní důsledky regulace výkonu povolání jsou ve veřejném zájmu oprávněné.

Samostatný výkon architektonické praxe splňuje veškerá výše uvedená základní a všeobecně uznávaná kritéria.

REGULACE VÝKONU ODBORNÉ PRAXE OPROTI REGISTRACI TITULU

„Regulací výkonu odborné praxe“, to jest regulací výkonu odborné praxe určité profese se rozumí skutečnost, že výkon odborné činnosti určité profese mohou provádět pouze ty osoby, které splňují určitá zákonem stanovená kritéria vzdělání, odborné praxe a zkoušek odborné způsobilosti.

Regulace výkonu praxe neboli autorizace je pro svoji finanční nákladnost pro stát i spotřebitele a pro důsledky působené omezením vstupu do profese tradičně vyhrazena pouze těm profesím a povoláním, které by neregulovány představovaly vážné ohrožení zdraví, bezpečnosti a blahobytu veřejnosti. Pro posouzení, má-li být určitá profese regulována stanovením zvláštního právního režimu pro výkon praxe, užívá většina států soubor objektivních kritérií, který zahrnuje posouzení následujících otázek:

- Je veřejnost poškozována neexistencí regulace nebo nedostatečnou regulací, a dá se rozsah tohoto poškozování věrohodně doložit?
- Existují alternativy státní regulace?
- Je veřejnost dostatečně chráněna dosavadními právními předpisy anebo normami, a ne-li, bylo by zpřísnění těchto právních předpisů a norem vhodným řešením?
- Jak finančně nákladná bude regulace dané profese pro stát a veřejnost a bude mít veřejnost z této regulace užitek?

„Registrací titulu“ se rozumí skutečnost, že jednotlivé osoby musí splňovat určité požadavky na odbornou způsobilost, avšak regulováno je pouze užívání titulu. Jednotlivci, kteří titul nemají, mohou i nadále svou činnost vykonávat. Registrace titulu by měla znamenat pouze udělení chráněného titulu, které by však nemělo mít vliv na rozsah výkonu praxe daného profesního společenství, ani by nemělo opravňovat její členy vykonávat jiné činnosti než ty, pro něž jsou nadáni zákonným oprávněním.
Poznámka: Registrace titulu je ve většině států označována jako „registrace“. Termín „autorizace“ (popřípadě „licence“), ačkoliv je často používán jako zastřešující označení pro státní regulaci, se ve většině států užívá pro označení regulace výkonu praxe.

Účelem registrace titulu je poskytnout veřejnosti prostředek, jehož pomocí by mohla rozlišovat vyškolené a odborně způsobilé vykonavatele profese nebo poskytovatele odborných služeb od těch, kdo vyškoleni nejsou nebo nemají potřebnou úroveň odborné způsobilosti. Registrace titulu nebrání jiným méně kvalifikovaným jedincům v poskytování služeb; pouze zavádí měřítko, podle něhož se dá posuzovat úroveň jejich odborné způsobilosti. Registrace titulu se považuje za vhodnou pouze tam, kde veřejnost nemůže být vážně ohrožena, kde by však odborná způsobilost poskytovatele služeb mohla spotřebitele mást nebo uvádět v omyl.

Registrace titulu umožňuje veřejnosti a spotřebitelům rozlišovat vyškolené, kvalifikované jedince od těch, co vyškoleni nejsou, a to při minimálních nákladech pro stát a spotřebitele. Registrace titulu neznamená, že jedinci, kteří nesplňují požadavky na registraci, jsou připraveni o své živobytí. Tito jedinci mohou i nadále poskytovat své služby, pouze nemají právo používat titul.

NAVRHOVANÉ SMĚRNICE PRO LEGISLATIVU

UIA doporučuje, aby právní předpisy regulující architektonickou profesi byly založeny na regulaci výkonu architektonické praxe. Následující směrnice berou v úvahu toto doporučení a předkládají ustanovení o způsobech řešení omezeného počtu problémových oblastí státní regulace, jejichž důsledky přesahují hranice jednoho státu. Z důvodu stručnosti se pojem „autorizace“ nadále užívá v celém dokumentu jako označení pro „autorizaci“, „licenci“ i „registraci“. Zde je nutno poznamenat, že ve věci jakýchkoliv dohod o vzájemném uznávání na národní a mezinárodní úrovni zastává UIA stanovisko, že uznáni mohou být pouze autorizovaní architekti (ať již se jedná o autorizaci praxe nebo registraci titulu).

Spíše než návrh přesného společného znění zákona jsou doporučovány směrnice, neboť zákony států členských sekcí UIA používají právní i odborné pojmosloví, strukturu předpisů a ustanovení odrážející politickou a kulturní jedinečnost těchto států. Pokusit se navrhnout přesné znění společného zákona s mezinárodní platností by nepochybně bylo neúčelné a učinilo by jenom situaci nepřehlednou.

1. VYMEZENÍ POJMU

1.1. architektonická praxe

Pro účely zákona o autorizaci by vymezení architektonické praxe mělo odpovídat definici schválené a přijaté UIA v Dohodě o doporučených mezinárodních standardech výkonu profese v architektonické praxi:

Architektonickou praxí se rozumí výkon odborných činností a poskytování odborných služeb při plánování měst, při vypracovávání architektonických návrhů, návrhů konstrukcí, obnovy, restaurování, rekonstrukcí nebo úprav budov, popřípadě jejich souborů. Tyto profesní služby obsahují rovněž plánování využití území, přípravnou činnost předprojektovou, úplnou činnost projektovou, modelování, grafické zpracování, zpracování specifikací a technické dokumentace, koordinaci technické dokumentace připravené jinými k tomu kvalifikovanými specialisty a poradci – zejména inženýry, městskými plánovači, specialisty urbanisty a zahradními architekty, dále ekonomiku konstrukcí, administrativní činnost při výstavbě, autorský a investorský technický dozor a řízení projektu.

Toto vymezení pojmu architektonické praxe zahrnuje širokou škálu činností, které architekti obvykle vykonávají, pro které jsou speciálně vyškoleni a ve kterých musí prokázat svou odbornou způsobilost. V některých právních řádech (zemích), v nichž je přísněji vymezena úroveň vzdělání, odborné praxe a odborné způsobilosti, se toto vymezení pojmu obsažené v Dohodě UIA musí upravit tak, aby odráželo toto přísnější vymezení profesní úrovně.

Žádná osoba nesmí vykonávat architektonickou praxi, jestliže jí nebyla udělena autorizace nebo jestliže jí nebylo jiným způsobem povoleno vykonávat praxi podle zákona o autorizaci. Žádná osoba nesmí používat titul „architekt“ nebo se jinak veřejně označovat jako architekt, pokud jí nebyla udělena autorizace pro výkon architektonické praxe.

V některých případech mohou zákony vyjmout některé kategorie odborníků, kteří vykonávají činnosti související s projektováním, z nařizovací části zákona, a to v těch případech, mohou-li při výkonu své praxe náhodně vykonávat činnosti spadající jinak pod architektonickou praxi. Je důležité, aby takové výjimky byly důkladně promyšleny a posouzeny a mohly být použity jako prostředek pro odlišení jiných legitimních projektových činností od architektonické praxe.

Zákony o registraci inženýrů v mnoha zemích povolují inženýrům projektovat stavby, ale i spoustu jiných děl. Rozsah architektonické praxe je často omezen zákonem pouze na projektování budov a doplňkových objektů určených „pro lidské bydlení“. UIA je zastáncem toho, aby zákony regulující architektonickou profesi nepřiměřeným způsobem nezužovaly rozsah její praxe a aby respektovaly, že svou činností architekti vyjadřují kulturní a estetické hodnoty společnosti prostřednictvím architektonických děl, která vytvářejí.

2. REGULACE CHOVÁNÍ AUTORIZOVANÝCH OSOB

2.1. oprávnění

Oprávnění a pověření orgánu (instituce) udělujícího architektům autorizaci přijmout pravidla nebo předpisy upravující chování architektů by mělo být dáno zákonem. Oprávnění určovat pravidla spolu s oprávněním odejmout nebo pozastavit autorizaci v důsledku spáchaného disciplinárního provinění nesporně vyžaduje v rámci procesu určování pravidel přesnější popis vymezení skutkové podstaty disciplinárního provinění.

2.2. pravidla chování

Zákon by měl orgán (instituci) oprávněný a pověřený udělovat autorizaci architektům zplnomocnit k tomu, aby jako součást své regulační funkce vydal pravidla chování upravující samostatný výkon odborné praxe autorizovaných architektů. Zákon by měl obsahovat normy týkající se rozsahu a obsahu takových pravidel. Zákon by měl také stanovit, že porušení pravidel chování vydaných orgánem (institucí) oprávněným a pověřeným udělovat autorizaci architektům je jedním z důvodů k odejmutí nebo pozastavení autorizace nebo k uložení pokuty.

3. PODMÍNKY UDĚLOVÁNÍ AUTORIZACE

Kritéria odborné způsobilosti pro udělení autorizace by měla být objektivní a průhledná. Pro účely zákona o autorizaci by mělo být zajištěno, aby zákon vhodným způsobem odrážel zásady „Dohody UIA o doporučených mezinárodních standardech výkonu profese v architektonické praxi“ a směrnice o základních požadavcích na architekta, o způsobech udělování akreditace/schvalování/uznávání vzdělání, o výkonu odborné praxe pod dohledem, o způsobech praktického prokazování, ověřování a osvědčování odborných vědomostí, znalostí, schopností a dovedností. Není vhodné, aby zákon požadoval občanství nebo trvalý pobyt jako podmínku pro vstup do profese.

3.1. vysokoškolské vzdělání

Uchazeč o autorizaci musí mít akreditované odborné vysokoškolské vzdělání architektonického směru. UIA doporučuje, aby Charta UIA/UNESCO o architektonickém vzdělání byla stanovena jako minimální standard pro ověřování architektonického vzdělání.

3.2. odborná praxe

UIA doporučuje, aby uchazeč o autorizaci vykonal odbornou praxi takového obsahu a rozsahu a v takové délce, která je požadována v zásadách Dohody.

3.3. zkoušky odborné způsobilosti

Pro udělení autorizace musí uchazeč složit zkoušky odborné způsobilosti z takových předmětů a podstoupit jejich vyhodnocení takovým způsobem, který bude požadovat v souladu s předpisy orgán (instituce) oprávněný a pověřený udělovat autorizaci.

3.4. osobní pohovor

Orgány (instituce) oprávněné a pověřené udělovat autorizaci mohou vyžadovat osobní pohovor s uchazeči o autorizaci.

3.5. morální bezúhonnost

Ponechá-li stát orgánu (instituci) oprávněnému a pověřenému udělovat autorizaci volnost rozhodování o odmítnutí uchazeče, který není „morálně bezúhonný“, měl by zákon určit jmenovitě ty důvody, pro něž může být uchazečova minulost předmětem šetření a jimiž mohou být například:

- odsouzení za závažný trestný čin;
- nesprávné prohlášení nebo zkreslení informace uchazečem v souvislosti s jeho/její žádostí o autorizaci;
- porušení kteréhokoliv z pravidel chování vyžadovaných od autorizovaných osob a stanovených zákony nebo podzákonnými předpisy;
- samostatný výkon architektonické praxe bez autorizace a tím porušení zákona o autorizaci, podle něhož byla praxe vykonávána.

Pokud by se v uchazečově minulosti objevila jedna z výše uvedených skutečností, orgánu (instituci) oprávněnému a pověřenému udělovat autorizaci by mělo být dovoleno udělit (bez ohledu na tuto skutečnost) uchazeči autorizaci na základě dostatečného důkazu o nápravě.

4. POSTUP V PŘÍPADĚ VZÁJEMNOSTI

Zákon by měl obsahovat, kromě ustanovení uvedených výše, ustanovení o podmínkách pro udělení autorizace, ustanovení o podmínkách vzájemnosti i ustanovení o autorizaci uchazečů bez trvalého pobytu.

4.1. uchazeči bez trvalého pobytu, kteří chtějí vykonávat praxi

Autorizace by měla být udělena každému uchazeči bez trvalého pobytu, který chce samostatně vykonávat odbornou architektonickou praxi pod správní působností hostitelské země, pokud tento uchazeč:

- má platnou autorizaci vydanou orgánem (institucí) oprávněným a pověřeným udělovat autorizaci, uznanou oprávněným a pověřeným orgánem (institucí) hostitelské země na základě smlouvy o podmínkách vzájemného uznávání;
- podá žádost k oprávněnému a pověřenému orgánu (instituci) hostitelské země na formuláři jím předepsaném a obsahujícím takové informace o osobě žadatele, které vyhovují a postačují podmínkám autorizace stanoveným právními předpisy hostitelské země.

4.2. uchazeči bez trvalého pobytu, kteří usilují o získání zakázky

Uchazeči bez trvalého pobytu, který chce získat architektonickou zakázku ve správní působnosti hostitelské země, ve které není autorizován, by mělo být povoleno nabídnout v hostitelské zemi poskytnutí svých architektonických služeb, a to výlučně pro tento účel, aniž by nejdřív musel být pro svoji činnost v hostitelské zemi autorizován, pokud uchazeč:

- má platnou autorizaci vydanou orgánem (institucí) oprávněným a pověřeným udělovat autorizaci, je-li tato autorizace domovské zemi uznávána orgánem (institucí) oprávněným a pověřeným udělovat autorizace v hostitelské zemi na základě smlouvy o vzájemném uznávání jako rovnocenná;
- písemně oznámí příslušnému profesnímu správnímu orgánu, že
  a) má platnou autorizaci vydanou orgánem (institucí) oprávněným a pověřeným udělovat autorizaci v jeho domovské zemi a tato autorizace je uznávána profesním správním orgánem hostitelské země na základě smlouvy o vzájemném uznávání, avšak uchazeč není v hostitelské zemi v současné době autorizován, bude v hostitelské zemi přítomen a bude pro provedení architektonické zakázky nabízet poskytnutí svých architektonických služeb,
  b) poskytne kopii oznámení uvedeného v odstavci a) těm v úvahu přicházejícím klientům, kterým nabízí poskytnutí svých architektonických služeb, popřípadě
  c) bude-li vybrán jako architekt projektu v hostitelské zemi, okamžitě požádá příslušný a oprávněný profesní správní orgán o udělení autorizace.

Uchazeč nesmí v žádném případě samostatně poskytnout architektonické služby, není-li autorizován.

4.3. architektonická soutěž

Uchazeči, usilujícímu o získání architektonické zakázky v architektonické soutěži na projekt, který má být realizován ve správní působnosti hostitelské země, v níž není autorizován, by měla být povolena účast v této soutěži, pokud tento uchazeč:

- má platnou autorizaci vydanou orgánem (institucí) oprávněným a pověřeným udělovat autorizace, je-li autorizace jeho domovské zemi uznávána orgánem (institucí) oprávněným a pověřeným udělovat autorizace v hostitelské zemi na základě smlouvy o vzájemném uznávání jako rovnocenná;
- písemně oznámí příslušnému profesnímu správnímu orgánu, že se účastní soutěže a má platnou autorizaci vydanou orgánem (institucí) domovské země oprávněným a pověřeným udělovat autorizace, která je uznávána profesním správním orgánem hostitelské země na základě smlouvy o vzájemném uznávání jako rovnocenná;
- se zaváže požádat příslušný profesní správní orgán (instituci) hostitelské země, oprávněný a pověřený udělovat autorizace, a to ihned poté, co bude vybrán jako architekt projektu.

5. FORMY VÝKONU ODBORNÉ PRAXE

Jsou-li architektonické služby poskytovány právnickými osobami, musí být tyto právnické osoby fakticky řízeny architekty a musí se řídit stejným profesním řádem a dodržovat stejné standardy pro poskytování služeb jako architekti-fyzické osoby.

Většina členských sekcí, které odpověděly na dotazník Komise UIA pro profesní praxi, naznačila, že v jejich státech je povolen výkon architektonické praxe ve sdruženích a v tradičních obchodních společnostech jakožto právnických osobách (například veřejné obchodní společnosti, komanditní společnosti, společnosti s ručením omezeným nebo akciové společnosti). Omezení při výkonu praxe

právnickými osobami, zejména omezení působená novějšími typy společností s ručením omezeným (s.r.o.), často řádný výkon profese ztěžují. Velké množství těchto omezení naznačuje, že je nezbytné najít rozumné mezinárodní ustanovení, které by respektovalo výkon praxe právnickými osobami a zároveň veřejnosti zajišťovalo celistvost vykonávaných architektonických činností.

5.1. struktura praxe
Směrnice UIA doporučují, aby bylo zákonem stanoveno, že sdružení (včetně komanditních společností), veřejné obchodní společnosti, společnosti s ručením omezeným nebo jiné obchodní společnosti mohou vykonávat architektonickou praxi v daném profesním správním obvodu,

- mají-li alespoň dvě třetiny společníků s neomezeným ručením, jedná-li se o sdružení, nebo
- mají-li alespoň dvě třetiny ředitelů nebo jednatelů, jedná-li se o společnost s ručením omezeným nebo obdobnou obchodní společnost,

autorizaci k výkonu samostatné architektonické praxe podle platných zákonů kteréhokoliv státu nebo země, popřípadě

- osoba, která samostatnou architektonickou praxi vede, je sama společníkem s neomezeným ručením, jedná-li se o sdružení, nebo ředitelem a jednatelem, jedná-li se o společnost s ručením omezeným nebo obdobnou obchodní společnost, a má autorizaci pro výkon samostatné architektonické praxe v daném správním obvodu.

Orgán (instituce) oprávněná a pověřená udělovat autorizace by měla být ze zákona oprávněna požadovat v souladu s předpisy, aby každé sdružení, veřejná obchodní společnost, popřípadě společnost s ručením omezeným nebo jiná obchodní společnost vykonávající samostatnou architektonickou praxi v daném státě, vedla záznamy s údaji o svých vedoucích pracovnících, ředitelích, manažerech, bezprostředních vlastnících a o dalších náležitostech struktury své právnické osoby (firmy), a to na formulářích tímto orgánem (institucí) předepsaných.

5.2. název právnické osoby (firmy)
Každé právnické osobě (firmě) se zajištěnou odpovídající odbornou způsobilostí pro výkon samostatné architektonické praxe v daném státě nebo zemi by mělo být povoleno vykonávat praxi v tomto státě nebo zemi pod názvem, který neobsahuje nezbytně jména všech ředitelů, jedná-li se o obchodní společnost, jména všech jednatelů, jedná-li o společnost s ručením omezeným, nebo všech společníků s neomezeným ručením, pokud se jedná o sdružení nebo veřejnou obchodní společnost, kteří mají autorizaci k výkonu samostatné architektonické praxe v kterémkoli státě nebo zemi, a to za předpokladu, že právnická osoba (firma) splňuje předpisy orgánu (instituce) oprávněné a pověřené udělovat autorizace, požadující, aby firma vedla záznamy s údaji o jménech, adresách a jiných závažných skutečnostech týkajících se společníků s neomezeným ručením, popřípadě ředitelů nebo jednatelů firmy.

6. POVINNOSTI ARCHITEKTA BĚHEM PROVÁDĚNÍ DÍLA (STAVBY)

Činnosti spojené s řízením projektu při provádění díla (stavby), jimiž se rozumí především výkon dozorů během pravidelných kontrolních dnů na staveništi, kontrola dílenských (výrobních) výkresů a podávání zpráv o porušení předpisů nebo o odchylkách od plánovací nebo projektové dokumentace větších než zanedbatelných, tvoří významnou součást architektovy odpovědnosti a zajišťují ochranu zdraví, bezpečnosti a blahobytu veřejnosti. Cílem následujících směrnic je zajistit, aby architekt projektu prováděl alespoň tyto činnosti spojené s prováděním stavby:

6.1.
Vlastník (stavebník, investor), který se rozhodne zhotovit dílo (postavit stavbu), jehož hlavním účelem má být pobývání nebo bydlení lidí, bude povinen převzít úplnou odpovědnost a sám vykonávat veškeré architektonické činnosti, jestliže s architektem nesjedná, aby pro něj vykonával alespoň výše uvedené činnosti spojené s řízením projektu při provádění díla (stavby), a to zejména výkon dozorů během pravidelných kontrolních dnů na staveništi, kontrolu dílenských a výrobních výkresů a podávání zpráv majiteli a stavebnímu úřadu o všech porušeních předpisů nebo odchylkách od projektové dokumentace, které architekt zjistil.

6.2.
Je povinností architekta projektu, nebyl-li s ním výkon těchto činností spojených s prováděním stavby a popsaných v odstavci 6.1. řádně sjednán, oznámit tuto skutečnost profesnímu správnímu orgánu (instituci) oprávněnému a pověřenému udělovat autorizaci a příslušnému stavebnímu úřadu.

6.3.

U některých typů staveb (děl) nemusí orgán (instituce) oprávněná a pověřená udělovat autorizace trvat na splnění těchto požadavků, rozhodne-li, že veřejný zájem bude dostatečně chráněn i přesto, že architekt činnosti popsané v odstavci 6.1. vykonávat nebude.

7. Regulace činnosti neautorizovaných osob konajících architektonickou praxi

Samostatný výkon architektonické praxe neautorizovanými osobami může ohrozit zdraví, bezpečnost a blahobyt veřejnosti. Následující směrnice poskytují základ a prostředky pro jejich vynucení zákonem:

7.1.
Ačkoliv porušení zákona o výkonu povolání autorizovaných architektů neautorizovanými osobami by měl být trestným činem, orgán (instituce) oprávněný a pověřený udělovat autorizace by měl mít pravomoc, po projednání věci soudem, uložit neautorizovaným osobám a osobám, které jim napomáhaly při spáchání trestného činu, pokutu až do určité stanovené výše a vydat příkaz k ukončení činnosti. Orgán (instituce) oprávněná a pověřená udělovat autorizaci, stejně jako státní zástupce a jiné místní orgány činné v trestním řízení, by měly mít pravomoc požadovat soudní zákaz výkonu praxe neautorizovaným osobám a osobám při této činnosti napomáhajícím, a soudní vymáhání pokut uložených orgánem (institucí) oprávněným a pověřeným udělovat autorizace výkonem rozhodnutí (exekucí).

7.2.
Veškerá dokumentace vypracovaná při samostatném výkonu architektonické praxe (tak jak je vymezena ve Směrnici 1), zejména všechny výkresy, plány, specifikace a jiná technická dokumentace, musí být uloženy u státních nebo místních stavebních úřadů nebo úřadů na ochranu veřejnosti a musí být opatřena razítkem autorizovaného architekta. Povoluje-li zákon výjimku z všeobecného požadavku, že podávaná projektová dokumentace musí být opatřena razítkem architekta, musí osoba, která tuto projektovou dokumentaci podává, na ní uvést odkaz na příslušný zákon, který výjimku povoluje. Všechna povolení vydaná na základě podané projektové dokumentace, která nesplňuje tyto požadavky, budou neplatná.

DOPORUČENÉ SMĚRNICE
k Dohodě UIA o doporučených mezinárodních standardech výkonu profese v architektonické praxi

Zásady etiky a profesního chování

Listopad 1997
Revidováno v dubnu 1998
Revidováno 10.-12. prosince 1998
Schváleno na valném shromáždění UIA v Pekingu v červnu 1999

Zásady Dohody o etice a profesním chování

Existující Mezinárodní etický řád UIA pro poskytování odborných služeb zůstává v platnosti. Členské sekce UIA jsou vyzvány, aby do svých profesních a etických řádů začlenily doporučené Směrnice Dohody a požadavek, aby se jejich členové řídili profesními a etickými řády platnými v zemích a oblastech působnosti profesních správních orgánů, ve kterých poskytují odborné služby, není-li to vyloučeno mezinárodním právem nebo zákony platnými v architektově domovské zemi.

Doporučené směrnice k Dohodě UIA o doporučených mezinárodních standardech etického výkonu profese v architektonické praxi

Skupina odborníků připravujících návrh, která při své práci vycházela z principů a zásad vyslovených v Dohodě a z etických a profesních řádů používaných členskými sekcemi po celém světě, doporučuje Radě a Kongresu následující:

Preambule

Členové (příslušníci) architektonického profesního společenství jsou vázáni nejvyššími standardy profesionality, celistvosti a odborné způsobilosti a nejvýše dosažitelnou jakostí své práce, čímž přinášejí společnosti mimořádné a jedinečné vědomosti, znalosti, schopnosti, dovednosti a tvůrčí nadání nezbytné pro rozvoj utvářeného prostředí svých společností a kultur. Následující zásady profesního chování by architekti měli dodržovat při poskytování profesních služeb, mají-li být s to splnit výše uvedené závazky. Tyto zásady platí pro veškeré odborné činnosti, ať jsou konány kdekoliv. Týkají se odpovědnosti vůči veřejnosti, které tato profese slouží a kterou obohacuje, vůči klientům a uživatelům architektury a vůči stavebnímu průmyslu, kterým pomáhají utvářet prostředí, a vůči umělecké a technické podstatě architektury, tomuto pokračování znalostí a tvorby, které jsou trvajícím dědictvím a odkazem této profese a společnosti.

Zásada 1

VŠEOBECNÉ POVINNOSTI

Architekti ovládají ucelený soubor vědomostí, znalostí a teorií o uměleckých, sociálních, přírodovědných, technických a obchodních stránkách architektury, získané v průběhu akademického vzdělání, odborné praxe a samostatného výkonu praxe. Proces architektonického vzdělávání, odborné praxe a ověřování a osvědčování znalostí je utvářen tak, aby poskytl veřejnosti záruku, že architekt, který byl pověřen výkonem odborných činností a poskytováním odborných služeb, splňuje

minimální standardy potřebné k řádnému výkonu těchto činností a poskytování těchto služeb. Architekti mají všeobecnou povinnost udržovat a prohlubovat své znalosti uměleckých, sociálních, přírodovědných i technických stránek architektury, mají úctu k architektonickému dědictví a přispívají k rozmnožování architektonického bohatství; při provádění uměleckých, sociálních, přírodovědných, technických a obchodních záležitostí architektury musí dávat přednost odborně způsobilému a objektivnímu odbornému úsudku před jakýmkoliv jiným motivem.

1.1. **Standard**: Architekti budou ve své odborné praxi usilovat ve všech oborech o neustálé prohlubování svých odborných vědomostí, znalostí, schopností a dovedností.

1.2. **Standard**: Architekti budou usilovat o neustálé zvyšování úrovně estetické dokonalosti, architektonického vzdělání, výzkumu, odborné praxe a samostatného výkonu praxe.

1.3. **Standard**: Architekti budou vhodným způsobem podporovat příbuzná řemesla a přispívat k rozvoji znalostí a schopností stavebního průmyslu.

1.4. **Standard**: Architekti zajistí ve svých ateliérech vhodnými a účinnými vnitřními postupy včetně pravidelné kontroly a pravidelného dohledu nad činností svých spolupracovníků a zaměstnanců, aby ve svých ateliérech zaměstnávali dostatečný počet odborně způsobilých osob a aby tyto osoby mohly svoji činnost vykonávat dostatečně účinně a účelně.

1.5. **Standard**: Vykonává-li pro architekta nějakou práci jeho zaměstnanec nebo někdo jiný, kdo pracuje pod přímým dohledem a vedením architekta, je odpovědností architekta zajistit, aby tato osoba byla odborně způsobilá vykonávat úkol, který jí byl svěřen, a je-li to nutné, aby byla přiměřeně kontrolována.

Zásada 2

POVINNOSTI VŮČI VEŘEJNOSTI

Architekti mají povinnost vůči veřejnosti dodržovat ducha a literu práva, zejména zákonů vymezujících náležitosti samostatného výkonu jejich odborné praxe, a jsou povinni hluboce promýšlet a zvažovat, jaké důsledky může mít jimi poskytovaná odborná činnost na sociální a životní prostředí a jak je může ovlivňovat.

2.1. **Standard**: Architekti budou ctít hodnotový systém a přírodní a kulturní dědictví společenství, v němž tvoří svá architektonická díla, a budou pomáhat je uchovávat. Budou se snažit zlepšovat životní prostředí a kvalitu života a bydlení trvale udržitelným způsobem, přičemž si budou plně vědomi toho, jaký vliv může mít jejich činnost na nejširší zájmy všech těch, kteří mohou užívat výsledky jejich práce a těšit se z nich, a jaké může mít pro ně všechny jejich práce důsledky.

2.2. **Standard**: Architekti nesmí prosazovat sebe nebo výkon svých odborných činností a poskytování svých odborných služeb způsobem lživým (nepravdivým), zavádějícím nebo klamavým.

2.3. **Standard**: Architektonický ateliér (kancelář, firma) nesmí užívat klamavou reklamu.

2.4. **Standard**: Při výkonu svých odborných činností a poskytování odborných služeb budou architekti dodržovat zákony.

2. 5. **Standard**: Architekti se budou řídit etickým a profesním řádem a dalšími profesními předpisy a budou dodržovat zákony a profesní předpisy platné ve všech zemích a oblastech, ve kterých poskytují nebo hodlají konat odborné činnosti a poskytovat odborné služby.

2. 6. **Standard**: Architekti se vhodným činným způsobem zapojí do občanských aktivit jako občané i odborníci a budou podporovat veřejné povědomí o záležitostech architektury.

Zásada 3

POVINNOSTI VŮČI KLIENTOVI

Architekti mají vůči svým klientům povinnost konat svou odbornou činnost a poskytovat odborné služby poctivě, svědomitě a odborně způsobile a při výkonu všech odborných činností a poskytování odborných služeb by měli nestranně, nepředpojatě a objektivně posuzovat a využívat příslušné technické a odborné standardy. Při naplňování uměleckých, sociálních, přírodovědných, technických a obchodních náležitostí architektury musí dávat přednost odbornému úsudku před jakýmkoliv jiným motivem.

3.1. **Standard**: Architekti budou konat jen takové odborné činnosti a poskytovat takové odborné služby, pro které jsou vybaveni přiměřenými vědomostmi, znalostmi, schopnostmi a dovednostmi a které jsou finančně a technicky zajištěny tak, aby architekti mohli v každém okamžiku dostát veškerým svým závazkům vůči klientovi, ať se jedná o jakoukoliv zakázku.

3.2. **Standard**: Architekti budou konat své odborné činnosti a poskytovat své odborné služby s náležitými dovednostmi a schopnostmi a s náležitou péčí a pílí.

3.3. **Standard**: Architekti budou konat své odborné činnosti a poskytovat své odborné služby bez zbytečných odkladů a v termínu dohodnutém dle svých skutečných možností.

3.4. **Standard**: Architekti budou klienty průběžně zpravovat o průběhu prací vykonávaných na jejich objednávku a o veškerých skutečnostech, které by mohly ovlivnit jejich kvalitu a cenu.

3.5. **Standard**: Architekti přijmou zodpovědnost za nezávislá doporučení, která svým klientům poskytnou, a budou poskytovat své odborné služby jen v případě, mají-li oni sami i osoby, které mohou najmout jako specialisty/konzultanty, příslušnou odbornou způsobilost pro poskytnutí takové odborné služby, zejména mají-li příslušné vzdělání, odbornou praxi a zkušenosti v konkrétních požadovaných oborech.

3.6. **Standard**: Architekti nebudou konat svou odbornou činnost a poskytovat své odborné služby, nedohodnou-li se strany dostatečně určitým způsobem a písemnou formou na podmínkách zakázky, a to zejména na:

- rozsahu odborné činnosti a odborných služeb (rozsahu plnění);
- rozdělení odpovědnosti;
- veškerých omezeních odpovědnosti;
- honoráři nebo metodě jeho stanovení;
- veškerých ustanoveních pro odstoupení od zakázky.

3.7. **Standard**: Architekti budou odměňováni výhradně honorářem, popřípadě dalšími odměnami specifikovanými v písemné smlouvě o zakázce nebo zaměstnání.

3.8. **Standard**: Architekti nebudou nabízet žádné (mimosmluvní) stimuly pro zisk zakázky.

3.9. **Standard**: Architekti budou zachovávat mlčenlivost o všech skutečnostech dotýkajících se klienta, o nichž se v průběhu provádění zakázky dozvědí, a neposkytnou důvěrné informace bez předchozího souhlasu klienta nebo jiného zákonem určeného orgánu, například je-li poskytnutí důvěrných informací vyžadováno nařízením soudu.

3.10. **Standard:** Architekti seznámí své klienty, popřípadě vlastníky (stavebníky, investory) nebo dodavatele se všemi jim známými významnými skutečnostmi a okolnostmi, které hrozí střetem zájmů nebo by jako střet zájmů mohly být vykládány, a musí zajistit, aby střet zájmů neohrožoval oprávněné zájmy těchto osob nebo nějakým způsobem neovlivňoval povinnost architekta poskytovat nestranný úsudek o plnění smlouvy jinými stranami.

ZÁSADA 4
POVINNOSTI VŮČI ARCHITEKTONICKÉ PROFESI

Architekti mají povinnost dbát své bezúhonnosti a důstojnosti architektonické profese, a musí se za všech okolností chovat tak, aby dbali oprávněných práv a zájmů ostatních osob.

4.1. **Standard:** Architekti budou konat svou odbornou činnost a poskytovat své odborné služby poctivě a spravedlivě.

4.2. **Standard:** Architekt nepřijme partnerství nebo společenství s osobou nevhodnou, to jest s osobou, jejíž jméno bylo vyškrtnuto ze seznamu (rejstříku) autorizovaných architektů z důvodu jiného než na vlastní žádost, nebo s osobou, jež byla odvolána z členství v uznávaném orgánu architektů.

4.3. **Standard:** Architekti budou vždy usilovat o to, aby svou činností podporovali důstojnost a bezúhonnost architektonické profese a aby zajistili, že se i jejich spolupracovníci, zástupci a zaměstnanci budou chovat podle tohoto standardu, aby žádný jejich čin, ani jejich chování nemohly otřást důvěrou těch, pro něž své činnosti konají a jimž poskytují své služby, a aby občané, kteří mají s architekty co do činění, byli chráněni před zavádějícími výklady, podvodným jednáním a úmyslným uváděním v omyl.

4.4. **Standard:** Architekti budou podle svých nejlepších vědomostí, znalostí, schopností a dovedností usilovat o to, aby přispívali k rozvoji architektonických znalostí, kultury a vzdělání.

Zásada 5

POVINNOSTI VŮČI KOLEGŮM

Architekti musí uznávat práva svých kolegů a dbát jich, zejména musí ctít jejich profesionální aspirace a jejich přínos profesi, stejně jako musí ctít příspěvky jiných ke svému vlastnímu dílu.

5.1. **Standard:** Architekti nebudou diskriminovat žádnou osobu kvůli její rase, náboženství, tělesnému nebo duševnímu omezení, rodinnému stavu nebo pohlaví.

5.2. **Standard:** Architekti si nepřivlastní duševní vlastnictví, zejména autorská práva architektů ani jiných osob, ani nečestným způsobem nevyužijí jejich ideje bez jejich výslovného svolení jakožto původců ideje.

5.3. **Standard:** Při nabídce svých služeb nebudou architekti jakožto nezávislí odborníci určovat výši honoráře, aniž o to byli řádným způsobem požádáni. Aby mohli učinit návrh s předběžným stanovením výše honoráře, který by zřetelně popsal rozsah výkonů a služeb v honoráři zahrnutých, musí mít dostatek informací o povaze a rozsahu projektu, aby klient a společnost byli chráněni před záměrným architektovým podceněním nákladů na dílo (stavbu, projekt).

5.4. **Standard:** Při nabídce svých služeb nebudou architekti jakožto nezávislí odborníci měnit už jednou určenou výši honoráře podle výše honoráře požadovaného za stejný výkon (projekt) jiným architektem, aby klient a společnost byli chráněni před záměrným architektovým podceněním nákladů na dílo (stavbu, projekt).

5.5. **Standard:** Architekti nebudou usilovat o vstup do zakázky jiného architekta a nepokusí se jiného architekta o zakázku připravit.

5.6. **Standard:** Architekti se nezúčastní žádné architektonické soutěže, kterou UIA nebo její členské sekce označili jako nepřijatelnou (neregulérní).

5.7. **Standard:** Architekti jmenovaní jako porotci do soutěže o zakázku nebudou následně vykonávat žádnou činnost, která by byla ve vztahu k této zakázce.

5.8. **Standard:** Architekti se vyvarují zlovolné, nespravedlivé nebo účelové kritiky jiného architekta, ani nepoškodí jeho práci.

5.9. **Standard:** Obrátí-li se klient na architekta s požadavkem, aby pro něj vypracoval projekt nebo vykonal jinou odbornou činnost nebo poskytl službu, a architekt ví nebo si může bez vynaložení nepřiměřeného úsilí ověřit, že na tomto projektu již pracuje, popřípadě odbornou činnost nebo službu koná pro tohoto klienta jiný architekt, oznámí tuto skutečnost architektovi, jehož se to týká.

5.10. **Standard:** Když je architekt požádán o posouzení práce jiného architekta, upozorní na tuto skutečnost dotyčného architekta, ledaže se ovšem prokáže, že by to mohlo ovlivnit budoucí nebo už probíhající soudní spor.

5.11. **Standard:** Architekti vytvoří svým spolupracovníkům a zaměstnancům vhodné pracovní podmínky, budou je spravedlivě odměňovat za jejich práci a umožní jim rozvíjet jejich profesionální vědomosti a schopnosti.

5.12. **Standard:** Architekti zajistí, že jejich osobní i pracovní finance budou spravovány rozvážně a podle zákona.

5.13. **Standard:** Architekti budou stavět svoji profesionální pověst na své vlastní práci a na poskytování svých služeb a budou uznávat a oceňovat jiné za profesionálně odvedenou práci.

DOPORUČENÉ SMĚRNICE
k Dohodě UIA o doporučených mezinárodních standardech výkonu profese v architektonické praxi

Zásady celoživotního odborného vzdělávání

31. říjen 1997
Revidováno 11. března 1998
Revidováno 17. dubna 1998
Revidováno 10.-12. prosince 1998
Schváleno na valném shromáždění UIA v Pekingu v červnu 1999

Zásady Dohody o celoživotním odborném vzdělávání

UIA doporučuje svým členským sekcím, aby ve veřejném zájmu prosazovaly celoživotní odborné vzdělávání jako povinnost svých členů. Architekti si musí být jisti, že jsou schopni poskytovat služby, které nabízejí, a profesní řády je musí zavazovat k dodržování přijatých standardů v oblastech uvedených nejen v současném znění dokumentu „Základní požadavky na architekta", ale i ve všech jeho budoucích úpravách. Mezitím musí UIA sledovat vývoj celoživotního odborného vzdělávání jako podmínky pro obnovení autorizace, musí všem zemím doporučit směrnice umožňující vzájemnost uznávání a musí pokračovat ve vypracovávání zásad týkajících se tohoto tématu.

DOPORUČENÉ SMĚRNICE K DOHODĚ UIA O DOPORUČENÝCH MEZINÁRODNÍCH
standardech celoživotního odborného vzdělávání

Celoživotní odborné vzdělávání neznamená formální vzdělávání směřující k získání vyšší akademické hodnosti, nýbrž celoživotní vzdělávací proces, jehož cílem je udržet, prohloubit a zvýšit úroveň vědomostí, znalostí, schopností a dovedností architektů, a tím zajistit, že jejich vědomosti, znalosti, schopnosti a dovednosti budou odpovídat potřebám společnosti.

Ve svých zásadách UIA doporučuje svým členským sekcím prosazovat, aby se celoživotní odborné vzdělávání stalo součástí osobní odpovědnosti každého jednotlivého architekta. Celoživotní odborné vzdělávání architektů je také zájmem veřejným.

Směrnice UIA o celoživotním odborném vzdělávání mají členským sekcím UIA poskytnout soubor standardů, podle nichž mohou posuzovat své existující zásady odborného vzdělávání, což by mělo zajistit slučitelnost zásad a v budoucnu umožnit vzájemnost a přenosnost kreditů získaných v odborném vzdělávání mezi všemi členskými sekcemi.

Jedním z prvotních cílů směrnic UIA o celoživotním odborném vzdělávání bude vytvořit základní kostru systému pro vzájemné uznávání kreditů získaných v celoživotním odborném vzdělávání mezi členskými sekcemi UIA.

Hlavní prvky systému celoživotního odborného vzdělávání každé členské sekce UIA by měly zahrnovat:

- doporučené postupy pro identifikaci, třídění a vyhodnocování služeb a kurzů poskytujících celoživotní odborné vzdělávání;
- doporučená kritéria studijních programů, zahrnující jak programy samostudia, tak programy registrovaných poskytovatelů celoživotního odborného vzdělávání;

- doporučená kritéria pro začlenění výsledků výzkumu a ověřených potřeb do návrhu obsahu a způsobu poskytování programů celoživotního odborného vzdělávání;
- doporučené postupy, zajišťující, aby byl ve vzdělávacím procesu kladen důraz na toho, kdo se vzdělává, a na získané vědomosti, včetně stimulů pro rozvoj studijních aktivit, zvyšujících vzájemné působení mezi účastníkem kurzu a jeho poskytovatelem (například počet kreditů získaných prostřednictvím interaktivních programů je výhodnější než počet kreditů získaných prostřednictvím kurzů neinteraktivních);
- doporučené standardy a úroveň kvality kurzů jakožto nástroj posuzování skutečného vědomostního a dovednostního obsahu kurzu, který účastníci během programu nabývají, a jakožto stimul pro poskytovatele a účastníky kurzu pro zvýšení vzájemného působení a pro větší zapojení účastníků do studia; účastníci kurzu by měli získat kredity právě tak na základě kvality poskytovaných vědomostí a znalostí, jako na základě doby trvání kurzu;
- doporučené postupy, jejichž pomocí budou poskytovatelé kurzů moci poskytovat zpětnou vazbu účastníkům kurzu a zároveň shromažďovat hodnocení kurzu, aby tak mohli sledovat účinnost a účelnost poskytovaných služeb;
- doporučený způsob vedení aktuálních a přesných záznamů, sloužící jak poskytovateli, tak účastníkům kurzu, skýtající zaručenou přenosnost kreditů získaných v celoživotním odborném vzdělávaní a umožňující tak celosvětovou dostupnost programů pro architekty, poskytovaných registrovanými poskytovateli, a dávající spolehlivý základ pro splnění požadavků orgánů oprávněných udělovat autorizace a profesních společenství vyžadujících dosažení předepsaných kreditů získaných v celoživotním odborném vzdělávání jakožto nezbytnou podmínku pro udržení autorizace nebo členství;
- doporučení týkající se požadavků na počet studijních jednotek, které musí architekt získat během každého kalendářního roku;
- doporučení týkající se minimálních požadavků na počet kreditů získaných v celoživotním odborném vzdělávání z předmětů týkajících se ochrany veřejného zdraví, bezpečnosti a blahobytu.

Systém celoživotního odborného vzdělávání by měl stanovit standardy kvalitního vzdělávání pro všechny zúčastněné členské sekce UIA, s velkým počtem registrovaných poskytovatelů (vzdělávacích programů), kteří svými znalostmi, dovednostmi a výzkumem přispívají k úspěchu snahy o zkvalitnění sebevzdělání.